

اسلام و بزرگداشت زن

مؤلف:

محمد جمیل زینو

مترجم :

محمدگل گمشاد زهی

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

مقدمه مؤلف 5...

زن از دیدگاه عرب دوران جاھلیت 7...

زنده به گور کردن دختران در جاھلیت 10...

بزرگداشت مقام زن در اسلام 11...

سوره نساء 13...

سرپرستی مرد برای تنظیم خانواده است نه برای

استبداد 22...

چرا مردان سرپرست زنان قرار داده شده اند 23...

سر به راه کردن زنی که از شوهرش سرپیچی می کند 25...

تجلیل اسلام از مقام مادر 28...

حق زن و شوهر نسبت به یکدیگر 30...

از فوائد خطبه بزرگ (نکات بر جسته خطبه حجه الوداع) 31...

حکمت آفرینش مرد و زن 33...

چرا وظایف مرد با زن تفاوت دارد؟ 36...

حجاب زن مسلمان 39...

شرایط حجاب 40...

لباس مرد و زن 41...

حجاب حافظ کرامت زن است 43...

تعدد همسر 44...

زن یا شمشیر دو لبه 45...

فساد مردان و زنان 48...

مسئولیت زن مسلمان	49...
نتیجه کارهای زن بیرون از خانه	51...
زن یکی از عوامل بیکاری در جوامع غربی	52...
خطر اختلاط زن و مرد در مدارس	53...
شرایط اشتغال زن مسلمان در بیرون از خانه	55...
انتخاب همسر	56...
آزادی زن در انتخاب شوهر	58...
پیامبر» و اکرام دختران	61...
قرآن و اکرام زنان	62...
کرامت زن مسلمان	66...
حرمت قتل زنان در جنگ	68...
اسلام و حفظ نام نیک زن	69...
وحی زن را کمک می‌کند	71...
عمل به شیوه زنان نیکو	74...
احکام اسلام برای مرد و زن	77...
وصیت یک زن به دخترش هنگام عروسی	78...
شرط ولی برای نکاح	80...
وظیفه ولی نسبت به زن	84...
خنساء این شیرزن مسلمان	87...
زن در سرزمین‌های کفر	88...
دختر جوان آمریک ایی که تازه مسلمان شده است	90...
هاجر به اسلام دعوت می‌دهد	92...
خلیفه زن ناتوان را نجات می‌دهد	94...
اهمیت تربیت زنان	95...

اسلام و بزرگداشت زن

بسم الله الرحمن الرحيم
مقدمه مؤلف

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله
من شرور انفسنا و من سیئات اعمالنا من يهدى الله فلا
ضل له و من يضلله فلا هادی له، و اشهد ان لا اله الا
الله وحده لا شريك له و اشهد ان محمد عبده و رسوله اما
بعد:

از آنجاییکه زن کار خطیر تربیت اولاد را به عهده
دارد، از نظر اسلام به عنوان مربی نسل ها قرار داده
شده و اصلاح جامعه مرهون صلاح و درستکاری زن می باشد
زیرا فرزندانی که افراد جامعه را تشکیل می دهند بدست
او تربیت می شوند و از میان افراد جامعه دولت اسلامی
شكل می گیرد انجام تمامی این امور مهم در گرو تربیت
صحیحی است که زن در مورد فرزندان خود بکار می برد.
برای بزرگداشت مقام زن در اسلام در قرآن مجید
سوره ای بنام «نساء» تخصیص داده شده است و این در
حالی است که سوره ای بنام مردان وجود ندارد و به
ویژه مادر در اسلام جایگاهی والا دارد و خداوند در
قرآن مجید بعد از عبادتش به نیکی نمودن در حق مادر
توصیه و تاکید کرده است.

خداوند می فرماید:

(وقضى ربك الا تعبدوا الا ايها و بالوالدين احسانا)
{ P - الاسراء: 23 } (ای انسان) پروردگارت فرمان
داده است که جز او را نپرستید، و به پدر و مادر
نیکی کنید.
و پیامبر « امانت تربیت فرزندان را به عهده مادر
نهاده است چنانکه فرموده:
(والمرأة راعية في بيت زوجها و هي مسؤولة عن
رعيتها)

{ P - متفق عليه } « و زن در خانه شوهرش شبان است و
از رعیت خویش مسئول است. »
برای آگاهی بیشتر به مقام والای زن و بزرگداشت آن
در اسلام کتاب حاضر تقدیم خواندگان می گردد.
از خداوند می خواهم که خواند گان این کتاب، از
مطلوب آن نفع برد و خداوند این خدمت کوچک را خالص
برای خود بگرداند.

محمد جمیل زینو

زن از دیدگاه عرب دوران جا هلیت
زنان در دوران جا هلیت قبل از اسلام از بسیاری حقوق
انسانی و اجتماعی خود محروم بودند:

1- زن حق ارث بردن را نداشت و اعراب می گفتند: «از ما ارث نمی برد مگر کسی که شمشیر و اسلحه بر دوش می گیرد و از کیان و شرافت ما دفاع می کند.»

2- زن حقی بر شوهر نداشت، و تعداد طلاق معین نبود و نیز تعدد همسر حد و مرز مشخصی نداشت، و اگر مردی که دارای چند همسر بود وفات می نمود فرزند بزرگتر برای ازدواج با زنان پدرش از دیگران مستحق تر بود، و نامادری خود را چون بقیه اموال ارث بجا مانده از پدر می شمرد!

از ابن عباس روایت شده است که فرمود: «هرگاه پدر کسی می مرد، او بیشتر از دیگران مستحق بود که نامادری خود را بدست گیرد، اگر می خواست آن را برای خود نگه می داشت یا اینکه او را زندانی می کرد تا اینکه از مهریه اش گذشت کند و یا آنقدر او را نگه می داشت که می مرد و مالش برای او باقی می ماند.

3- عدت زن در زمان جا هلیت یک سال کامل بود، و زنان به بدترین و زشت ترین حالت به سوگ شوهران از دست داده خود می نشستند، زن در مدت عدت بدترین لباسها را می پوشید و در بدترین خانه سکنی می گزید و آرایش و پاکیزگی و استعمال خوشبویی را ترک می کرد، آب به بدنش نمی زد و ناخنها یش را کوتاه نمی کرد و موهای اضافی بدنش را نمی گرفت و در میان مردم و اجتماع حاضر نمی شد و به این صورت تا پایان سال به سوگ می نشست و بعد از اینکه یکسال از مرگ شوهرش تمام می شد با زشت ترین قیافه و بویی زننده از خانه سوگ بیرون می آمد و به سوی مردم می رفت.

4- اعراب در دوران جا هلیت کنیزان خود را مجبور می کردند تا خود فروشی کنند و پول در بیاورند چنانکه قرآن اعراب تازه مسلمان را اینگونه مورد خطاب قرارداد:

(و لا تكرهوا فتياتكم على البغاء ان اردن تحصنا
لتبتغوا عرض الحياة الدنيا)

{ P - نور: 33 } «کنیزان خود را که خواهان عفت و پاکدامنی هستند به زنا و ادار نکنید تا بدینوسیله مال و دارائی دنیا را بدست آورید.»

5- در میان اعراب دوران جا هلیت انواعی از ازدواج فاسد رواج داشت که در میان بسیاری از قبایل شایع بود و تا کنون در بعضی جاهها رواج دارد از جمله: الف) گروهی از مردان با یک همسر همبستر می شدند و آن زن حق داشت فرزندی را که به دنیا می آورد به هریکی از آن مردان که می خواست نسبت دهد.

ب) مرد از همسرش می‌خواست تا با فرد مشخصی از سران قوم و افرادی که به شجاعت معروف بودند همبستر شود تا فرزندی چون آن مرد در شجاعت به دنیا بیاورد.

ج) نکاح وقت نیز یکی از انواع ازدواج هایی بود که آن زمان رواج داشت.

د) نکاح شغار، یعنی اینکه مردی دختر یا خواهرش را به ازدواج مردی دیگر در می‌آورد بشرط اینکه او دختر یا خواهرش را به ازدواج او در بیاورد بدون اینکه هیچ یک از دو مهربه ای برای زن مقرر کنند زیرا آنها زن را ملک مرد می‌دانستند و مرد مختار بود همچنانکه هر تصرفی در دیگر اموالش انجام می‌داد با زن که جزو اموال بشمار می‌رفت هم انجام دهد.

هنوز هم در میان بعضی ملتها چون قاجار این سنت جاهلی رواج دارد!!

اما اعراب پیشرفته مانند قریش در آن زمان، نیز به همین منوال که امروزه مسلمین ازدواج می‌کنند ازدواج می‌کردند. آنها ابتدا از زن خواستگاری می‌کردند و مهربه اش مقرر می‌شد و عقد انجام می‌گرفت، اسلام فقط این نوع ازدواج را برقرار گذاشت اما بعضی از سنت‌های ظالمانه مانند اجبار زن به ازدواج با افرادی که نمی‌خواستند و یا جلوگیری از ازدواج و تصرف یا ندادن مهربه زن و غیره را باطل نمود. امیر المؤمنین عمر بن الخطاب² می‌گوید:

«ما در دوران جاهلیت قبل از اسلام، زنان را چیزی حساب نمی‌کردیم، اما وقتی اسلام آمد و خداوند حقوق زنان را در قرآن یاد آوری نمود ما پی بردیم که زنان بر گردن ما حق دارند»

{ P - بخاری؛ ملاحظه کنید کتاب المرأة بین تکریم الاسلام و اهانة الجاهلية P }

زنده به گور کردن دختران در جاهلیت اعراب در دوران جاهلیت دختران را ناپسند و بدشگون می‌دانستند و فرزندان دختر خود را از ترس عیب و عار زنده به گور می‌کردند، اسلام این عادت بد را نپذیرفت و قرآن به بدترین صورت این عمل آنها را به تصویر کشیده و در مورد اعراب دوران جاهلیت چنین فرموده است:

(و اذا بشر احدهم بالانثى ظل وجهه مسوداً و هو كظيم يتوارى من القوم من سوء ما بشر به، ايمسكه على هون ام يدسه في التراب الا ساء ما يحكمون)

{ P - نحل: P 59 } «و هنگامی که به یکی از آنها مژده تولد دختری داده می‌شد صورتش سیاه می‌گردید و مملو از خشم و غصب و غم و اندوه می‌شد. از قوم و قبیله (خود) به خاطر این مژده بدی که به او داده می‌شد خویشتن را

پنهان می‌کرد آیا این ننگ را بر خود بپذیرد و دختر را نگاه دارد و یا او را در زیر خاک زنده به گور سازد؟ چه قضاوت بدی که می‌کردند!»
و خداوند بیشتر از این نیز این عمل رشت اعراب را تقبیح نموده و فرموده است:
(و اذا المؤدة سئلت باي ذب قتلت)

{ P - تکویر: 9 } «و هنگامی که از دختر زنده بگور پرسیده شود، به سبب کدامین گناه کشته شده است؟»

بزرگداشت مقام زن در اسلام

اسلام، زن را نه همچون دوران ج اهلیت موجودی رشت و بی‌ارزش می‌داند بلکه گامهای موثری برای رفع تبعیض و بالا بردن مقام زن برداشته است، اسلام همه آن حقوق انسانی و اجتماعی را که مرد از آن برخوردار است برای زن نیز مقرر کرده و همچنین بر اساس فطرت و ساختمان جسمانی و روحی و آنچه مناسب حال اوست وظایفی را برای زن در نظر گرفته است . از آنجایی که مرد دارای نیروی جسمانی و عقلی کاملتر است و به دلیل کنترل احساسات عاطفی و توانایی و مقاومت در برابر مشکلات و صبر بر سختیها اسلام مرد را مسئول امور زن قرار داده تا از زن دفاع کند و از دسترنج خود بر او انفاق و خرج نماید.

در مورد مسئولیت پذیری و انجام مسئولیت زن، با مرد برابر است و از دیدگاه اسلام زن می‌تواند به صورت مستقیم خرید و فروش و حق تملک و انجام دیگر معاملات را داشته و در سرنوشت اجتماعی خود مشارکت داشته باشد که این نیز یکی از مظاهر تجلیل زن در اسلام است.

خداآوند در قرآن فرموده است که انسانها را از زن و مرد آفریده است و همه با هم برآبرند و معیار برتری نزد خداوند، عمل صالح و تقوا است چنانکه فرموده است:

(يَا إِيَّاهَا النَّاسُ انا خلقناكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّ انْثَى وَ جعلناكُمْ شعوباً وَ قبائل لتعارفوَا انَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَى كُمْ انَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ)

{ P - حجرات: 13 } ای مردمان! ما شما را از مرد و زنی آفریده ایم و شما را تیره تیره و قبیله قبیله نموده ایم تا همدیگر را بشناسید بیگمان گرامی ترین شما نزد خداوند متقدی ترین شما است . خداوند مسلمان داناد و با خبر است.

و نیز از دیگر نشانه های بزرگداشت مقام زن در اسلام این است که آموختن علم و دانش را به زنان با اهمیت دانسته است. از ابی سعید خدری روایت شده : که زنان

به پیامبر « گفتند: «که مردان از ما بیشتر از محضر مبارک شما استفاده می‌کنند، یک روز را برای ما معین کنید که در آن روز به ما آموزش دهید ». چنانکه رسول اکرم « روزی را مشخص نمود زنان در آن روز جمع می‌شدند و پیامبر « برای آنان سخنرانی می‌کرد و به آنها دستورات لازم را می‌داد یکی از مطالبی که پیامبر « به آنها می‌گفت این بود که فرمود: «هر زنی از شما سه کودک خود را از دست بدهد برای او حجابی خواهند بود که او را از آتش جهنم نجات می‌دهند» زنی گفت: «اگر کسی دو فرزند خود را از دست داده باشد » پیامبر « فرمود: «اگر دو تا باشند نیز چنین است » خداوند در { P - بخاری (101) باب هل يجعل للنساء يوم على حدة في العلم . P } قرآن مجید از زنان در کنار مردان اینگونه تعریف نموده است:

(ان المسلمين و المسلمات و المؤمنين و المومنات و القانتين و القانتات والصادقين و الصادقات والصابرين و الصابرات والخاشعين و الخاشعات والمتصدقين و المتصدقات والصادمين و الصائمات والحافظين فروجهم والحافظات والذاكرين الله كثيرا والذاكريات اعد الله لهم مغفرة و اجرأ عظيما) { P - الاحزاب: 35 } «مردان مسلمان و زنان مسلمان، مردان با ایمان و زنان با ایمان، مردان فرمانبردار فرمان خدا و زنان فرمانبردار خدا، مردان راستگو و زنان راستگو، مردان شکیبا و زنان شکیبا، مردان فروتن و زنان فروتن، مردان بخشایشگر و زنان بخشایشگر، مردان روزه دار و زنان روزه دار، مردان پاکدامن و زنان پاکدامن و مردانی که بسیار خدا را یاد می‌کنند و زنانی که بسیار خدا را یاد می‌کنند خداوند برای همه آنها آمرزش و پاداش بزرگی فراهم ساخته است.»

سوره نساء

خداوند در قرآن کریم سوره ای بنام سوره «نساء» یعنی سوره زنان نازل فرموده است در صورتی که سوره ای را بنام مردان (رجال) نامگذاری نکرده است و این دلیل روشن این امر است که زن در اسلام از اهمیت ویژه ای برخوردار می‌باشد خداوند در سوره نساء به بیان امور مهمی پرداخته است که به زن و خانواده و حکومت و جامعه مربوط است و بیشترین بخش سوره نساء درباره حقوق زنان سخن می‌گوید، بدینجهت این سوره بنام سوره نساء نامیده شده است، اگر در مفهوم این سوره فکر کنیم، می‌بینیم که خداوند زن را بسیار اکرام نموده است.

1- خداوند نخستین زن را از پهلوی نخستین مرد آفرید و از آمیزش زن و مرد، زنان و مردان بسیاری آفرید و در دنیا منتشر کرد:

(یا ایها الناس اتقوا ربکم الذى خلقکم من نفس واحدة و خلق منها زوجها و بث منها رجالاً كثيراً و نساءً) { P - نساء آیه ۱ ای مردمان از (نافرمانی) پروردگارتان بپرهیزید پروردگاری که شما را از ایک انسان بیافرید و همسرش را از نوع او آفرید و از آن دو نفر مردان و زنان فراوانی منتشر ساخت.

این آیه قسمتی از خطبه حاجت است که رسول اکرم « سخنرانیهای خود را با آن آغاز می نمود و خطبه حاجت بسیار مهم است به ویژه برای دعوت گران دینی و سخنرانان (که در آن چگونگی خلق انسان از فرد واحد را بیان می کند).

2- حقوق دختران یتیم در اسلام :

(ان خفتم الا تقسطوا فى اليتامى فانکحوا ما طاب لكم من النساء مثنى و ثلاث و رباع، فان خفتم الا تعذلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم ذلك ادنى الا تعولوا)

{ P - نساء : ۳ } و اگر ترسیدید که درباره یتیمان نتوانید دادگری کنید، با زنان دیگری که برای شما حلالند و دوست دارید با دو یا سه یا چهار تا ازدواج کنید. اگر هم می ترسید که نتوانید میان زنان دادگری را مراعات دارید به یک زن اکتفاء کنید یا با کنیزان خود ازدواج نمایید این سبب می شود که کمتر دچار کجروی و ستم شوید.

عروة بن زبیر روایت کرده که از حضرت عایشه ۲ در مورد (و ان خفتم الا تقسطوا فى اليتامى) سوال نمودم عایشه گفت: خواهر زاده ام این آیه در مورد دختر یتیمی است که تحت پرورش و تکفل ولی (نامحرم) خود است، و مال و زیبایی دختر یتیم مورد پسند ولی اش واقع می گردد، بنابراین او می خواهد که با او ازدواج کند بدون اینکه در دادن مهریه انصاف را پیشه نماید بلکه می خواهد او را با مهریه ای ارزان به نکاح خود در بیاورد، بنابراین خداوند در این آیه اولیای یتیمان را نهی نموده از اینکه آنها را اجبارا نکاح کنند و بر آنها ظلم نمایند و دستور داده که در تعیین و پرداختن مهریه دختران یتیم، انصاف را پیشه کنند و نیز در این آیه دستور داده شده که آنها غیر از دختران یتیم هر زنانی را که می پسندند بروند و با آنها نکاح کنند.

عروة می گوید که عایشه فرمود: مردم بعد از نزول این آیه، در مورد دختران یتیم از پیامبر « بیشتر سؤال کردند، آنگاه خداوند این آیه را نازل کرد : (و

یستفتونک فی النساء) . عایشه آیه : (و ترغبون ان تنکو亨) را نیز چنین تفسیر نموده است:

«که شما وقتی که با دختر یتیمی که ثروت و زیبائی ندارد حاضر به ازدواج نیستید، همچنان نباید با دختر یتیمی به خاطر مال و زیبایی اش ازدواج کنید مگر اینکه بطور کامل انصاف را رعایت نموده و ظلمی بر یتیم روا ندارید.»

{ P - بخاری } مطلب دیگری را که خداوند متعال در سوره نساء برای حفظ حقوق زنان ذکر نموده این است که اگر فکر می کنید نمی توانید میان دو همسر برابری و مساوات و عدالت برقرار نمایید با بیشتر از یک زن ازدواج نکنید. چنانکه خداوند فرموده است:

(فان خفتم الا تعذلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم) { P - نساء : P3 } یعنی اگر شما ترس از آن داشتید که نمی توانید میان چند همسر مساوات برقرار کنید پس با زندگی با یک همسر اکتفا کنید.

3- زنان در اسلام از ارث سهمیه می برنند:
خداوند فرموده است:

(للرجال نصيب مما ترك الوالدان و الاقربون و للنساء نصيبا مما ترك الوالدان و الاقربون مما قل منه او كثر نصيبا مفروضا)

{ P - نساء : P8 } برای مردان و برای زنان از آنچه پدر و مادر و خویشاوندان از خود بجای می گذارند سهمی است. خواه آن ترکه کم باشد خواه زیاد. سهم هر یک را خداوند مشخص و واجب گردانیده است.

در ایام جاهلیت قبل از اسلام فقط مردان ارث می بردن و زنان از ارث محروم بودند . اسلام به این قانون جاهلی خاتمه داده و برای زن نیز سهمی در ارث مقرر نمود.

{ P - متأسفانه امروز نیز در بعضی مناطق همان قانون جاهلی قریش در مورد ارث زنان اعمال می شود ، یعنی فقط مردان و فرزندان پسر از میراث پدر بهره مند و زنان و دختران محروم می شوند. (متترجم) 4 {P- تفاوت میان سهم میراث مرد و سهم میراث زن :

(يوصيكم الله في أولادكم لذكر مثل حظ الانثيين)

{ P - نساء : P11 } خداوند در باره فرزندانتان به شما فرمان می دهد و بر شما واجب می گرداند که بهره یک مرد به اندازه بهره دو زن می باشد.

از آنجایی که مرد عهده دار تامین نفقه فرزندانش می باشد و نیز در هنگام ازدواج باید مهریه زن را بپردازد، خداوند سهم مرد از میراث را دوبرابر سهمیه زن قرار داده است.

از ابن عباس روایت شده است که : «(در دوران جاھلیت یا قبل از نزول سوره نساء) مال از آن فرزند بود و وصیت نامه به والدین تعلق می گرفت خداوند از این احکام چیزی را نسخ نموده و سهمیه مرد را دو بر ابر زن قرار داده و برای هر یک از پدر و مادر یک ششم و یک سوم مقرر نموده و سهمیه زن را از مال همسرش یک هشتم و یک چهارم قرار داد و برای شوهر نصف یک چهارم را معین کرد.» (بخاری)

5- تعهد پرداخت مهریه زن توسط مرد :
مهریه را باید شوهر به زن بپردازد . خداوند متعال فرموده :

(و آتوا النساء صدقاتهن نحلة فان طبن لكم عن شیء منه نفسا فكلوه هنيئا مريئا)
{ P - نساء : P 4 } و مهریه زنان را به عنوان هدیه ای خالصانه و فریضه ای خدایانه بپردازید، پس اگر با رضایت خاطر چیزی از مهریه خود بشما بخشیدند آن را حلال و گوارا مصرف کنید.

ابن عباس میگوید : نحله یعنی مهریه خداوند به شوهران دستور داده تا با زنهای خود به خوبی زندگی کنند و فرموده است (وعاشروهن بالمعروف)
{ P - نساء P 191 } یعنی گفتار و کردارتان را بر حسب توان خود با زنان تان نیکو کنید همچنانکه شما انتظار دارید که همسرانتان با شم ا به نیکی رفتار کنند آنگونه که خداوند فرموده است:
(ولهن مثل الذى عليهن بالمعروف)

{ P - بقره P 228 } و برای همسران (حقوق و واجباتی) است (که باید شوهران ادا بکنند) بگونه ای شایسته همانگونه که حق شوهران بر آنان واجب است.
و پیامبر « فرمودند : «بهترین شما بهتری نتان با همسرش است و من از همه شما با همسرانم بهتر رفتار میکنم» شیخ آلبانی این حدیث را صحیح { P - ترمذی P } دانسته است.

شوهر موظف است با زنش به نیکی رفتار کند گرچه او مورد پسندش واقع نشود . خداوند متعال فرموده است:
(فان كرهتموهن فعسى ان تكرهوا شيئا و يجعل الله فيه خيرا كثيرا)

{ P - نساء P 19 } و اگر هم از آنها کراحت داشتید چه بسا که از چیزی بدتان بیاید و خداوند در آن خیر و خوبی فراوانی قرار بدهد .

یعنی امید است که اگر شما با وجود نیسنیدن همسرانتان با آنها نیکی کنید خداوند آن زن را مایه خیر و برکت زیادی ب رای شما در دنیا و آخرت قرار

دهد. و پیامبر «فرموده است: (لا يفرك مؤمن مومنة ان
کره منها خلقا رضي منها آخر)
گرفتن مهریه از زن بعد از جدایی جایز نیست:
خداوند متعال فرموده:

(و ان اردتم استبدال زوج مكان زوج و اتیتم احداهن
قسطارا فلا تاخدوا منه شيئا اتاخذونه بهتانا و اثما
(مبینا)

{ P - نساء: 20 } و اگر خواستید همسری را بجای
همسری برگزینید . هرچند مال فراونی هم مهر یکی از
آنان کرده باشید برای شما درست نیست که چیزی از آن
مال را دریافت دارید آیا با بهتان و گناه آشکار، آن
را پس می‌گیرید؟

يعنى اگر کسی از شما قصد جدایی از همسرش را داشت و
می‌خواست همسرش را طلاق بدهد و با زنی دیگر ازدواج
نماید نباید مهریه ای را که به زنش داده از او پس
بگیرد گرچه مال هنگفتی هم باشد.

(و كيف تاخذونه و قد افضى بعضكم الى بعض و اخذن
منكم ميثاقا غليظا)

{ P - نساء: 21 } چگونه آنرا بازپس می‌گیرید و حال
آنکه با یکدیگر آمیزش داشته اید و هر یک بر عورت
دیگری اطلاع پیدا کرده است و زنان از شما پیمان
محکمی گرفته اند.

ابن عباس می‌گوید منظور از این، عقد میان زن و شوهر
است.

اگر زنی را می‌سندید و می‌خواهید با او ادامه زندگی
بدهید به تعبیر قرآن با (امساك بمعروف) او را
نگهدايد و اگر او را نمی‌سندید پس «تصريح به احسان
کنید، يعنى با پرداخت حق و حقوقی به خوبی او را از
خود جدا کنید.

پیامبر «در خطبه حجه الوداع فرموده : (استوصوا
بالنساء خيرا، فانكم اخذتموهن بأمانة الله و استحللت
فروجهن لكلمة الله)

{ P - (رواه مسلم) } و نيز از مظاهر بزرگداشت و
تجليل مقام زن در اسلام، حرام بودن نکاح محارم نسبی
و رضاعی است:

(حرمت عليكم امهاتكم و بناتكم و اخواتكم و عماتكم
و بنات الاخ و بنات الاخت و امهاتكم اللتي ارضعنكم و
اخواتكم من الرضاعة و امهات نسائكم، و ربائكم
اللتي في حجوركم من نساءكم اللتي دخلتم بهن فان لم
 تكونوا دخلتم بهن فلا جناح عليكم و حالئل ابناكم
الذين من اصلابكم و ان تجمعوا بين الاخرين الا ما قد
سلف ان الله كان غفورا رحيما)

{ P - نساء 33 } «خداؤند بر شما حرام نموده است ازدواج با مادرانتان، دخترانتان، خواهران تان، عمه هایتان، خاله هایتان، برادرزادگانتان، خواهرزادگانتان، مادرانی که به شما شیر داده اند، خواهران رضاعیتان، مادران همسرانتان، دختران همسرانتان (از مردان دیگر که تحت کفالت و رعایت شما پرورش یافته و با مادرانشان همبستر شده اید، ولی اگر با مادرانشان همبست رنشده اید گناهی بر شما نیست)، همسران پسران صلبی شما، و اینکه دو خواهر را جمع آورید، مگر آنچه گذشته است، بیگمان خداوند بسی بخشند و آمرزند است.»

حرام قرار دادن نکاح این افراد حکمت های بزرگ و اهداف بلندی که فطرت سالم آن را اقتضا می کند در بر دارد، مثلا فلسفه حرمت نکاح دو خواهر این است که اگر آندو همسر یک مرد باشند در میان خود دشمنی و رقابت می ورزند و با یکدیگر کینه می ورزند و نهایتا به صله رحم لطمه وارد می شود.

سرپرستی مرد برای تنظیم خانواده است نه برای استبداد پیامبر» فرمود: «تمام فرزندان آدم نگهبان و سرور هستند، مرد آقا و سرور خانواده اش می باشد و زن بانو و سرپرست خانه اش است.» آلبانی این حدیث را در صحیح جامع آورده است.

سرپرستی مرد بر زن طبق قاعده منظمی است که بافت جامعه آن را اقتضا می کند و نیز برای استقرار و آرامش در اوضاع خانوادگی و اجتماعی ضروری می باشد سرپرستی مرد بر زن چون سرپرستی رؤسای حکومت و مسئولین امر است که سرپرستی حکام از این جهت ضروری است که جامعه اسلامی و بشری آن را لازم دانسته و مسلمانان در صورت خروج و شورش علیه حاکم مسلمان گناهکار می شوند. گرچه در میان آنها کسانی باشند که از نظر علم و دیانت از حاکم برتر باشند. طبیعت مرد به گونه ای است که برای سرپرستی و قیم بودن شایسته تر است، زیرا مرد از نظر جسمی و روحی برای وارد شدن در معركه زندگی و پذیرفتن مسئولیت از زن قوی تر است به همین سبب سازمانهای بزرگ اجتماعی را مردان اداره می کنند.

جنگها را مردان فرماندهی می کنند و نیز ریاست حکومت را مرد بر دوش می گیرد. و نیز می بینیم که در کارهای مهم و طاقت فرسا اغلب مردان موفق تر از زناند و بندرت زنی یافته می شود که در کارهای دشوار کاملا موفق باشد، مگر اینکه از پشتیبانی مردی برخوردار

باشد. سرپرستی مرد در امور خانواده هیچگونه آسیبی به حیثیت و جایگاه و وجود زن وارد نمی کند، و اینجاست که خداوند چنین تعبیر دقیقی برای بیان سرپرستی مرد انتخاب نموده که : (الرجال قوامون علی النساء) و نفرموده که «الرجال سادة النساء» مردان سردار زنانند، تا فهمیده شود که مسئولیت مرد ته یه نفقه و خرج زنان و دفاع از کیان زن است نه استبداد و سلطه گری.

به کتاب «المرأة بین تکریم الاسلام و اهانة الجاهلية» (صفحه 3) مراجعه شود.

چرا مردان سرپرست زنان قرار داده شده اند خداوند متعال فرموده است:

(الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم على بعض و بما انفقوا من اموالهم ، فالصالحات قانتات حافظات للغيب بما حفظه الله واللاتي تخافون نشوذهن فعظوهن واهجروهن في المضاجع واضربوهن فان اطعنكم فلا تبغوا عليهم سبيلا ان الله كان عليا كبيرا)

{ P - نساء : P 34 } مردان بر زنان سرپرستند بدان خاطر که خداوند بعضی را بر بعضی فضیلت داده است، و نیز بدان خاطر که از اموال خود خرج می کند پس زنان صالحه آنانی هستند که فرمانبردار بوده و اسرار را نگه دارند؛ چرا که خداوند به حفظ (آنها) دستور داده است و زنانی را که از سرکشی و سرپیچی ایشان بیم دارید پند و اندرزشان دهید و از همبستری با آنان خودداری کنید و بستر خویش را جدا کنید، آنان را بزنید پس اگر از شما اطاعت کردند راهی برای ایشان بجویید که بیگمان خداوند بلند مرتبه و بزرگ است. ابن کثیر در تفسیر این آیه گفته است : مرد رئیس، بزرگ و حاکم است و در صورت انحراف زن، مرد وی را ادب می کند چون مردان در بسیاری زمینه ها از زنان برتر هستند بنابراین است که خداوند نبوت و پیامبری را ویژه مردان قرار داده است:

پادشاهی نیز ویژه مردان است و پیامبر « فرموده است : (لن یفلح قوم ولوا أمرهم امرأة) قومی که کارشان را به زنی سپردند که رهبر آنها شود { P - بخاری P } هرگز موفق نخواهند شد.

همچنین پست قضاوت و غیره ویژه مردان است.

{ P - زیرا این مسئولیت‌ها با فطرت زن و کار اساسی ای که او بر عهده دارد یعنی زاد و ولد و خانه داری و تربیت فرزندان و ساختن نسل مسلمانی که از دین و وطنش دفاع کند متضاد می باشند. P } و نیز خداوند متعال فرموده است: (و بما انفقوا من اموالهم)

یعنی از آنجا که مردان مهربان و مخارج زنان را می‌پردازند و دیگر مسئولیت‌های که خداوند در قرآن و سنت پیامبرش برای مردان معین نموده تا برای زنان انجام دهنده‌ی پردازند، حق سرپرستی با آنهاست. و چون مردان در بسیاری از زمینه‌ها برتراند، شایسته است که سرپرست و قیم باشند، آن گونه که خداوند متعال فرموده است: (وللرجال علیهنه درجه) مردان را بر زنان { P - بقره : 228 } (در برخی از موارد) برتری است.

سر به راه کردن زنی که از شوهرش سرپیچی می‌کند خداوند متعال فرموده است: (واللاتی تխافون نشوزهن فعظوهن) { P - نساء : 34 } یعنی زنانی که شما می‌ترسید که از شوهر خود سرپیچی کنند. ناشزه و سرکش زنی است: که خود را از شوهر بالاتر می‌داند، یا دستورش را نمی‌پذیرد و از شوهر روی گردان و متنفر باشد هرگاه یکی از این حالت‌ها که نشانه نشوز و سرکشی زن هستند از او سرزنش شوهر باید نخست به پند و اندرز متولّشود و او را از عذاب الهی بترساند، زیرا خداوند حق شوهر و اطاعت از شوهر را برای زن واجب گردانیده و نافرمانی از شوهر را حرام قرار داده است. پیامبر « فرموده است: (لو كنـت آـمـرا ان يـسـجـدـوا لـاحـدـ لـامـرـتـ المـرـأـةـ ان تـسـجـدـ لـزـوـجـهـاـ) اـگـرـ کـسـیـ رـاـ دـسـتـوـرـ مـیـ دـادـمـ تـاـ بـرـایـ دـیـگـرـیـ { P - بـرـوـایـتـ تـرـمـذـیـ P } سـجـدـهـ کـنـدـ زـنـ رـاـ دـسـتـوـرـ مـیـ دـادـمـ تـاـ شـوـهـرـشـ رـاـ سـجـدـهـ کـنـدـ.

و نیز پیامبر « فرموده است: (اذا دعا الرجل امرأته الى فراشه فأبٰت عليه ، لعنتها الملائكة حتى تصبح) { P - بخاری } و در حدیثی دیگر فرموده: (اذا باتت المرأة هاجرة فراش زوجها) { P - نافرمانی زن از شوهر بویژه هنگامی که شوهر از زن بخواهد که با زنش نزدیکی کند و با او همخوابی کند این خطر را در پی خواهد داشت که شوهر به زنا مبتلا شود یا اینکه این عمل باعث شود که زن را طلاق دهد و با زنی دیگر ازدواج کند. { P } لعنتها الملائكة حتى تصبح) هرگاه زنی شب را جدا از بستر شوهرش سپری { P - مسلم } کند فرشتگان تا صبح او را لعنت می‌کند.

همچنین خداوند در مورد مرحله بعدی تأدیب می‌فرماید: (واهجروهن فى المضاجع) (بخاطر تأدیب آنها را در بسترها خواب تنها بگذرید).

ابن عباس می‌گوید منظور از هجرت و ترك این است که با زنش نزدیکی نکند اما در بسترش با او بخوابد پشت به او کرده و در مورد آمیزش، با همسرش چیزی نگوید.

در مرحله سوم خداوند در مورد تأدیب زن ناشره فرموده است: (واضربوهن) یعنی اگر زنان با موعظه و ترک همخوابی اصلاح نشدن شما مردان می‌توانید آنها را تنبیه بدنی نمایید البته تنبیه که چنان موثر نباشد که باعث نقض عضوی بشود و از زدن به سر و صورتش نیز بپرهیزد. زیرا پیامبر « فرموده است : (و اذا ضرب احدكم فليجتنب الوجه ، فان الله خلق آدم على صورته (شيخ آلبانی؛ این حدیث را صحیح دانسته و در «الصحیحة» آن را ذکر کرده است.»)

(اذا قاتل احدكم اخاه فليجتنب الوجه) هرگاه کسی از شما با برادر { P - مسلم } مسلمانش درگیر شد از زدن به چهره اش پرهیز نماید.

(اذا ضرب احدكم فليجتنب الوجه ، و لا تقل فلنج الله وجهك ، و وجهه من اشبه و جهك فان الله خلق آدم على صورته) هرگاه کسی از شما کسی { P - حسن رواه احمد } را زد ، از زدن بر چهره اش بپرهیزد و نگوید خداوند چهره ات را زشت نماید و چهره کسی را که چون توسط زشت کند زیرا خداوند آدم را بر صورتش آفریده است. خداوند متعال فرموده است : (فان اطعنك م فلا تبغوا عليهن سبيلا)

یعنی اگر زن از شوهرش اطاعت کند شوهر حق تنبیه بدنی یا ترک گفتن زن را ندارد. (ان الله كان عليا كبيرا) (همانا خداوند بسیار بلند و بزرگ است.)

{ P - این آیه نیز دلیلی دیگر بر این است که خداوند بالای عرش خودش است همچنان آیات و احادیث صحیح دیگر نیز بر همین دلالت دارد. P } این آیه تهدیدی است برای مردان که اگر بدون دلیل بر زنان تعدی و ظلم کنند خداوند بالا و بزرگ است و انتقام آنها را از هر کسی که بر انها ظلم کند خواهد گرفت.

تحکیم آشتی یا جدایی: خداوند متعال فرموده است: (و ان خفتم شقاق بينه ما فابعثوا حکما من اهله و حکما من اهلها ان ي يريد اصلاحا يوفق الله بينهما ان الله كان عليما خبيرا)

{ P - نساء : P 35 } خداوند در آیات فوق مرحله بعدی اصلاح زن را بیان داشته است که اگر زن و شوهر از یکدیگر تنفر و بیزاری پیدا کردند در آنصورت افراد معتمد از خویشاوندان زن و از معتمدان خویشاوندان شوهر برای داوری جمع بشوند و در مورد اختلاف زن و شوهر چاره ای بیاندیشند.

یا آنها را با یکدیگر آشتی بدنهند یا آنها را از هم جدا کنند، هر چه را که آنها مصلحت زن و شوهر

تشخیص می‌دهند، طلاق یا توافق، همان کار را بکنند (ان یریدا اصلاحاً یوفقَ اللَّهِ بِيْنَهُمَا) هر دو داور نگاه کنند اگر مقصیر شوهر است زنش را از او بگیرند و نفقة زن را برگردانش لازم کنند و اگر بدی و کوتاهی از طرف زن است او را نزد شوهرش باز بگردانند. (نگاه کنید تفسیر ابن کثیر) آنچه بیان گردید از نشانه‌های تجلیل مقام زن بود که در سوره نساء بیان شده است.

تجلیل اسلام از مقام مادر

خداآوند متعال فرموده است: (وَاعبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالوَالِدِينِ أَحْسَانًا) تنها خدا را عبادت کنید و هیچ چیزی را شریک او {P - نساء: 36} مکنید و با پدر و مادر خود نیکی کنید.

یعنی با پدر و مادر به نیکی و نرمی باید رفتار کرد، و در پاسخ گفتن به آنها نباید درشتی نمود نباید نگاه را به سوی آنها تیز کرد، نباید سر آنها داد کشید بلکه چنان در مقابل آنها خود را پایین بگیرید که غلام و نوکر در برابر مولایش خود را ضعیف و ناتوان نشان می‌دهد.

همچنین خداوند متعال فرموده است:

(وَقَضَى رَبُّكَ الْأَعْبُدُوا إِلَيْهِ وَبِالوَالِدِينِ أَحْسَانًا امَا يَبْلُغُنَّ عَنْكُمُ الْكَبَرُ احْدُهُمَا اوْ كَلاهُمَا فَلَا تُقْلِنْ لَهُمَا افْ وَلَا تُنْهَرْ لَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قُوَّلَا كَرِيمَا وَاحْفَضْ لَهُمَا جَنَاحَ الظُّلْمِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمَهُمَا كَمَا رَبَّيْنَا سَفِيرًا)

{P - الاسراء 23-24} پروردگارت فرمان داده است که جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید. هرگاه یکی از آن دو و یا هر دوی ایشان نزد تو به سن پیری برسند اُف به آنان مگو و بر ایشان داد مزن و با سخنان محترمانه با آن دو سخن بگو و بال تواضع و مهربانی را بر ایشان فرود آور و بگو : پروردگار ایشان را مرحمت بفرما همانگونه که آنان در کوچکی مرا بزرگ نمودند.

خداآوند در این دو آیه بندگان خود را به عبادت و یگانه پرستی خود فرا خوانده است، و همراه با امر به عبادت خود نیکی به پدر و مادر را ذکر کرده است، که این خود بیانگر اهمیت اکرام به پدر و مادر است.

همچنین فرزند مجاز نیست سخن زجرآوری مانند کلمه «اف» که کمترین مراتب سخن زشت را دارد به پدر و مادر خود بگوید و نباید فرزندان بر پدر و مادر خویش پرخاش کنند و سخن زشتی نسبت به پدر و مادر خود به زبان بیاورند، بلکه والدین و به ویژه مادر خود را

با نرمی و مهربانی و سخن‌های نیکو مورد خطاب قرار دهند.

مردی نزد پیامبر «آمد و گفت: یا رسول الله من احق بحسن صحابتی؟ قال امک: قال ثم من؟ قال امک قال ثم من؟ قال امک قال ثم من قال ابوک . چه کسی به خوشرفتاری من سزاوار است؟ فرمود: مادرت، گفت: } P - متفق عليه P} پس از او چه کسی؟ گفت: مادرت، گفت: باز کدام؟ گفت: مادرت، و پس از آن فرمود پدرت. می‌بینیم که پیامبر «سه بار سفارش کرد که با مادر نیکی کنید و این تجلیل و احترامی است که مادر، در اسلام مستحق آن گردیده است.

حق زن و شوهر نسبت به یکدیگر
اسلام حقوقی را برای زن در نظر گرفته است و شوهر نیز حقوقی بر گردن زن دارد. پیامبر «در میدان عرفات در بزرگترین اجتماع مسلمانان در حجۃ الوداع هنگامی که برای مردم سخنرانی می‌کرد حقوق زن و شوهر را بیان نمود و فرمود:

فاتقوا اللہ فی النساء فانکم اخذتموهن بامان اللہ،
واستحللتمن فروجهن بكلمة اللہ و لكم علیهن الا یوطئن
فرشکم احدا تکرهونه فان ظن ذلك فاضربوهن غير مبرج
(شدید) و عليکم رزقهن و کسوتهن بالمعروف.
و قد تركت فيکم ما - لن تضلوا بعده - ان اعتضتم به
كتاب اللہ و أنتم تسألون عنی فقال بأصبعه السبابۃ
يرفعها فی السماء و ينکتها (یمیلها) الى الناس :
اللهم اشهد (ثلاث مرات).

} P - مسلم بروایت از جابر P «در مورد زنان از خدا بترسید شما آنان را به امان خدا گرفته اید و شرمگاه ایشان با کلمه خدا برایتان حلال شده است و حق شما بر آنها این است که بر گلیم شما کسی را که از او بدtan می‌آید ننشانند، اگر چنین کردند آنها را بزنید اما نه زدن سختی . و حق آنها بر شما این است که لباس و خوراکشان را به خوبی تهیه نمایید.

و در میانتان چیزی گذارده ام که اگر بدان چنگ بزنید هرگز گمراه نخواهد شد و آن کتاب خداوند است و شما از من می‌پرسید سپس در حالی که انگشتانش را بطرف آسمان بالا و سپس پایین می‌آورد فرمود: بار خدا ایا گواه باش (تا سه مرتبه .»

از فوائد خطبه بزرگ
(نکات بر جسته خطبه حجۃ الوداع)

1- در این خطبه پیامبر «مردم را به رعایت حقوق زنان تشویق نمود و در مورد زنان و خوبی با آنها در

زندگی سفارش کرد، از آنحضرت احادیث زیادی نقل شده است که: و مرد را از کوتاهی نسبت به حقوق زن برحدرا داشته است.

2- زن با ازدواج شرعی حلال می شود همانگونه که خداوند فرموده است:

(فانکحوا ما طاب لكم من النساء مثنى و ثلاث و ربع) { P - نساء : P 13 } «دو یا سه یا چهار زن از آنهایی که می‌پسندید نکاح کنید.»

3- برای زن جایز نیست کسی را در خانه راه بدهد که شوهرش از آمدن او ناراحت می شود، چه آن شخص مرد نامحرمی باشد یا زنی باشد یا یکی از افراد محرم زن باشد (نووی)

4- شوهر می‌تواند تأدیباً زنش را تنبیه نماید ولی نه باشد و از زدن به چهره و یا زشت کردن چهره پرهی ز نماید زیرا چهره بدست خداوند آفریده شده است و نیز ممکن است چشم و گوش آسیب ببینند.

5- همچنین از این خطبه (چنین) مستفاد می‌شود که همه حاضران به رسالت پیامبر و اتمام تبلیغ آن گواهی دادند.

6- و اشاره پیامبر « با انگشتش بطرف آسمان جهت گواه گرفتن خداوند بر تبلیغ عرش می‌باشد که بر اساس علو و بالا بودن خداوند بر عرش.

آیات و احادیث زیادی است که به صراحت ثابت می‌نمایند که خداوند بر بالای عرش می‌باشد که بر اساس آن ائمه چهارگانه (ابوحنیفه، شافعی، احمد بن حنبل، مالک) و دیگر علمای سلف نیز چنین نظر و عقیده ای دارند. اشتباه بزرگی است که بعضی از مردم می‌گویند خداوند در همه جا است چون بعضی جاها آلوده و کثیف هستند امکان ندارد که حضور ذاتی خداوند را در همه جا تصور نمود.

اما اینکه بگوییم خداوند با علم خودش در هر کجا با ماست و در هر جا ما را می بیند و سخنان ما را می‌شنود، درست است چون خداوند به موسی و هارون فرمود: (انی معکم اسمع و ارى) (من با شما هستم می‌بینم و { P - طه : P 46 } می‌شنوم).

حکمت آفرینش مرد و زن
خداوند خلائق را (انسانها و جنها) را برای هدف بزرگ عبادت آفریده است تا اینکه او را یگانه دانسته و فقط او را بپرستند.

(و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون) (من پریها و انسانها را جز { P - ذاریات: P 56 } برای پرستش خود نیافریده ام.)

خداآوند انسانها را آفریده است و هر یکی را با ویژگی‌های خاصی از دیگری جدا کرده است، توان و تحمل و نیروی مرد با زن متفاوت است؛ بنابراین وظیفه هر یک مناسب با فطرت و طبیعت اوست و خداوند بر حسب علم و درایت خویش هر یک از زن و مرد را وظیفه ای مناسب حال او داده است : (الا یعلم من خلق و هو اللطیف الخبیر) (مگر کسی که می آفریند } P - ملک: 14 { P نمی‌داند، و حال اینکه او دقیق و باریک بین و بس آگاه است؟ !)

وظیفه مرد بدست آوردن روزی و تلاش برای امرار معاش و تهیه مخارج خانواده و همسر است.
و این کاری است که زن بخوبی از عهده آن بر نمی‌آید و وظیفه زن این است که در داخل خانه با خدمت و رفتار خویش اسباب با آرامش را برای شوهر برگشته از کار و زحمت، خویش فراهم نماید.
خداآوند متعال فرموده است:

(و من آیاته ان خلق لک من انفسکم ازوجا لتسکنو
الیها و جعل بینکم مودة و رحمة إن فی ذلك لایت لقوم
يعلمون)

{ P - روم: 21 } و یکی از نشانه‌های قدرت خدا این است که از جنس خودتان همسرانی برای شما آفرید تا در کنار آنان بیارامید و در میان شما و ایشان مهر و محبت انداخت، مسلما در این نشانه‌ها دلائلی است برای افرادی که می‌اندیشند.

یکی از وظایف زن به دنیا آوردن فرزند است و باید فرزندانش را به خوبی تربیت کند زیرا مرد بیشتر بیرون از خانه به سر می‌برد.

بعضی از کارها هستند که مرد به خوبی نمی‌تواند از عهده آنها برآید مانند شستشو و آشپزی و نیز کارهایی که انجام دادن آن برای مرد امکان پذیر نیست. مانند بچه دار شدن و شیر دادن به بچه . در یک مثال ساده زن و شوهر را می‌توان به شب و روز تشبیه داد که هر یک جای خود را دارد و هر کدام نقش و وظیفه خودش را انجام می‌دهد، روز برای کار و تلاش و فعالیت و روشنایی و تهیه مخارج زندگی است، اما شب برای آرامش و خواب و استراحت است . پس شوهر به روز تشبیه داده شد و زن به شب . بنابراین مرد و زن هر یک نقشی جد اگانه در زندگی دارد و هیچ یک نباید تلاش کند که به جای دیگری فعالیت نماید و اگر زن بخواهد نقش مرد را در زندگی بازی کند نتیجه بر عکس خواهد شد و پیامدهای منفی برای فرزندان و خودشان و جامعه خواهد داشت. همانطور که برای مرد نیز ممکن نیست مشاغل زن را به عهده گیرد .

زیرا در آنصورت مرد و زن برعکس فطرت خود حرکت کرده‌اند و { P - نگاه کنید به کتاب المرأة فی الاسلام از شیخ فیصل مولوی P } خداوند فرموده است: (فطرة الله الذى فطر الناس عليها، لا تبديل لخلق الله ذلك الدين القيم و لكن اکثر الناس لا يعلمون) { P - روم: 30 } (این سرشتی است که خداوند مردمان را بر آن سرشته است. نباید سرشت خدا را تغییر داد، این است دین و آئین محکم و استوار، ولیکن اکثر مردم نمی‌دانند).

چرا وظایف مرد با زن تفاوت دارد؟
به علت اختلاف بودن وظایف مرد و زن، در برخی از احکام شرع نیز هر یک از آنها حکم‌دادگانه‌ای دارد.
1) گواهی دادن: اسلام برای گواهی دادن وجود دو مرد را شرط قرار داده است اگر دو مرد نباشند آنگاه گواهی یک مرد و دو زن قبول است، همانگونه که خداوند در قرآن فرموده است:
(فرجل وامرأتان ممن ترضون من الشهداء) (و اگر دو مرد نبود { P - بقره: 282 } یک مرد و دو زن از میان کسانی گواه بگیرید که مورد رضایت و اطمینان شما هستند.).

اسلام گواهی زن را در مقابل یک مرد با توجه به فطرت زن قرار داده است که معمولاً زن به امور و جرائم و خرید و فروش و دیون و غیره کمتر اهمیت می‌دهد. زیرا زن به سبب مشغول بودن به تربیت فرزندان و امور خانه داری و نیز شیر دادن بچه و یا مریضی قاعدگی و یا نفاس سخت فراموشکار است. بنابراین اگر دو زن باشند یکدیگر را یادآوری می‌کنند و اینگونه حق بهتر ثابت می‌شود و بر کسی ظلمی نمی‌شود. خداوند فرموده است: (ان تضل احداهمها فتنذکر احداهمها الاخرى) (تا اگر یکی (در امر گواهی دادن) { P - بقره: 282 } انحرافی پیدا کرد دیگر بد و یادآوری خواهد کرد.)

اسلام گواهی زن را پذیرفته است و آن را کاملاً رد نکرده بلکه لازم قرار داده است که در شهادت دو تا زن باشند که یکدیگر را در صورتی که فراموش کنند تذکر دهند تا مبادا حقی ضایع شود و یا بر کسی ظلمی صورت بگیرد.

2- میراث: (للذکر مثل حظ الانثيين) (بهره یک مرد به اندازه بهره { P - نساء: 11 } دو زن است.) خداوند سهمیه مرد را از ارث دو برابر سهمیه زن قرار داده است نه بخاطر اینکه حق زن را ضایع کند بلکه برای حفظ حقوق زن چنین کرده است زیرا مرد مؤلف

است مخارج زن را تهیه نماید و مهریه اش را بپردازد و در صورت عدت، نفقه زن بر شوهر لازم است.

با توجه به اینست که خداوند سهمیه مرد را دو برابر قرار داده است، و در این حکم هیچ نوع توهینی به زن و یا تضییع حقی نشده است.

3- تفاوت دیه: اسلام دیه مرد را دو برابر دیه زن مقرر نموده چون اگر مقتول مرد باشد خانواده اش مردی را از دست داده اند که مخارج آنها راتامین می کرده است اما اگر مقتول زن باشد خانواده اش فردی را از دست داده اند که موظف به تهیه مخارج نبوده است بنابر این اختلاف دیه بر حسب اختلاف وظیفه زن و مرد است.

4- ریاست، حکومت و امارت: از ویژگی های رئیس حکومت در اسلام این است که بتواند در نماز امامت کند و در جنگ لشکر را فرماندهی نماید و زن بر حسب فطرتش که عاطفه و دلسوی بر او غالب است و به خاطر ضعف جسمی توان چنین کاری را ندارد. زیرا مدت ها حامله می شود و دیگر حالات مخصوص دارد مانند بیماری ماهانه و غیره که از انجام وظایف فوق عاجز می ماند.

5- طلاق: از آنجا که مرد به زن مهریه می دهد و در مدت عدت نفقه اش را می پردازد و به خاطر اینکه عقلش کاملتر و تحملش بیشتر است و در صورت بروز مشکل و ناراحتی، صبورتر است هیچگاه به خاطر ناراحتی معمولی اقدام به طلاق زنش نمی کند. و اگر همچنانکه طلاق در اختیار مرد است بدست زن هم می بود آمار طلاق چندین برابر افزایش می یافتد. همچنانکه در کشورهای غربی این چنین است. بنابر این اسلام تنها طلاق را به اختیار مرد گذاشته است.

{ P - کتاب فقه السنّة سید سابق P } به نظر من طلاق در حقیقت نعمتی از جانب خدا است که به زن مسلمان ارزانی شده زیرا طلاق زن را از زندگی رنجبار و از دست شوهر ظالم که انصاف ندارد یا احکام اسلام را بجای نمی آورد نجات می دهد. همچنین اگر زن و شوهر با هم اختلاف داشته باشند یا مشکلات دیگری بر سر راه زندگی آنها وجود داشته باشد، راهی جز جد ای ندارند طلاق در چنین موقعی مشکل را حل می کند و اسلام طلاق را چند مرحله قرار داده است که خداوند متعال آنرا چنین بیان داشته است:

(الطلاق مرتان فامساك بمعرفه او تسریح باحسان)

{ P - بقره: 229 } (طلاق (رجعی) دو بار است (و بعد از آن) یا نگهداری بگونه ای شایسته و یا رها کردن.)
بعد از طلاق اول، شوهر حق دارد که به زنش مراجعه کند و به سوی او برگردد و همچنین بعد از طلاق دوم اما بعد از طلاق سوم زن برای آن مرد حرام می شود تا

زمانی که با شوهر دیگری ازدواج کند و آن شوهر او را طلاق دهد آن وقت شوهر اولی می تواند بار دوم با عقد جدید آن زن را نکاح کند.

حجاب زن مسلمان

خداؤند متعال فرموده است:

(يَا إِيَّاهَا النَّبِيُّ قُلْ لَا زَوْاجٍ وَ بَنَاتٍ وَ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يَدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يَعْرَفَنَ فَلَا يُؤْذِنُونَ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا)

{ P - الاحزاب: 59 } ای پیغمبر! به همسران و دختران خود و به زنان مومنان بگو که چادرهای خود را جمع و جور بر خویش افکنند تا اینکه باز شناخته شوند و در نتیجه مورد اذیت قرار نگیرند.

قرآن دستور داده که زن سرش را باید بپوشاند:

(وَلَيَضُرِّنَنَّ بِخِمْرٍ هُنَّ عَلَىٰ جِيوبِهِنَّ وَ لَا يَبْدِيَنَ زِينَتَهُنَّ)

{ P - نور: 31 } (چارقد و روسریه ای خود را بر یقه ها و گریبانشان آویزان کنند و زینت خود را نمودار نسازند.)

زنان در دوران جاھلیت روسری خود را به پشت می انداختند و گردن و سینه و گوشها یشان با گوشواره ها نمایان بود، خداوند از این کارها نھی کرد و به زنان مؤمن دستور داد که خود را بپوشانند.

شرایط حجاب

1- حجاب باید تمام بدن زن حتی صورتش را بپوشاند.

2- لباس و حجاب نباید چندان تنگ باشد که پستانها یا دیگر قسمت های بدن برجسته و نمایان شوند.

3- لباس زن نباید آنقدر نازک و شفاف باشد که بدن نمایان شود.

4- لباس زن نباید با لباس زنهای کافر شبیه باشد زیرا پیامبر» فرموده است: (من تشبه بقوم فهو منهم) { P - به روایت ابو داود شیخ آلبانی این حدیث را صحیح قرار داده است . 5 } زن نباید لباس مردانه بپوشد زیرا در احادیث، زنان از پوشیدن لباس مردانه نھی شده اند.

6- لباس زن نباید درخشنده و رنگارنگ باشد که تو جه مردان را به خود جلب نماید بهتر است که لباس سیاه متین بپوشند.

لباس مرد و زن

پیامبر» فرموده است: (من جر ثوبه خیلاء لم ينظر الله اليه يوم القيمة . فقالت ام سلمة : فكيف يصنع النساء بذيلهن؟ قال يرخيهن شبرا . قالت: اذن تنكشف اقدامهن ،

قال: يرخين ذراعا، ثم لا يزدن) (هرکسی از روی تکبر {P - رواه الترمذی و قال حسن صحيح P} لباسش را پائین کند که به زمین بخورد خداوند در روز قیامت به او نگاه نمی‌کند. ام سلمه گفت زنان دامنهای خود را چکار کنند؟ فرمود یک وجب پایین کنند . ام سلمه گفت اگر چنین کنند قدمهایشان ظاهر می‌شود فرمود: یک گز پائین کنند و بیشتر از آن نکنند.

آنچه از حدیث استنباط می‌شود:

1- لباس زن باید گشاد و دراز باشد طوری که قدمهایش را بپوشاند بر عکس مردان که پیامبر « به آنها دستور داد تا شلوارشان را تا نصف ساق پا بالا بیاورند و شلوارشان نباید از شتالنگ پائین تر باشد زیرا پیامبر» فرموده است: (ما اسفل من الكعبین من الازار ففى النار) (هر کسیکه شلوارش از {P - بخاری P} شتالنگ پایین‌تر باشد، همان قسمت پایش را آتش دوزخ فرا خواهد گرفت).

در زمان حاضر وضعیت لباس پوشیدن مرد و زن بر عکس شده، مردان پاچه‌های شلوار خود را زیر پا می‌گذارند و خود را با این کار مستحق آتش جهنم می‌کنند و زنان پاچه‌های شلوار را بالای شتالنگ قرار می‌دهند و با این عمل، خود را از بهشت محروم می‌کنند همانگونه که پیامبر» فرموده است: (و نساء كاسيات عاريات، ممليات مائلات، رؤسهن كاسنة البخت المائلة لا يدخلن الجنة و لا يجدن ريحها و ان ريحها ليوجد من مسافة كذا و كذا) {P - مسلم P} و زنانی که لباس پوشیده اند اما عریان هستند هنگام راه رفتن خود را کج و راست می‌نمایند سرهایشان به کوهان شتر می‌ماند ایشان هرگز به بهشت وارد نمی‌شوند و بوی بهشت به مشامشان نمی‌رسد در حالی که بوی بهشت از مسافتهای آنچنانی احساس می‌شود.

يعنى زنى که ساق پاى خود را عريان کند یا قسمتی از بدنش عريان باشد و یا لباسهای نازک و شفاف بپوشد و یا در راه رفتن، خود را کج کند و موهایش چون کوهان شتر پشت گردنش بسته باشند به بهشت وارد نمی‌شود تا زمانی که سزای این اعمال خود را در جهنم نبیند.

2- وقتی که ظاهر کردن قدم زن جایز نیست ظاهر کردن چهره بطريق اولی جایز نخواهد بود، زیرا زن با چهره شناخته می‌شود و بیشتر چهره به فتنه مبتلا می‌کند بی‌حجابی زن، تقلید از کفار و بیگانگان و تشبه با آنهاست و در حدیث آمده: «من تشبه بقوم فهو منهم» {P - ابوداود P} مسلمین از کفار در اختراقات مفید مانند ساختن تانک و هوایپما و دیگر چیزهایی که برای امت اسلامی سودمند خواهد بود تقلید نمی‌کنند و فقط در

چیزهایی تقلید می‌کنند که به ضریب این است همانگونه که شاعر گفته است:

قلدو الغربی لکن بالفجور
و عن اللب استعاروا بالقشور
از غربیها فقط در فساد تقلید کردند
مغز را گذاشته و پوست را گرفتند

3- و نیز از احادیث پیامبر «پوشاندن چهره زن ثابت می‌شود که فرمود: (لا تنتقب المرأة المحرمة و لا تلبس الوفارین) (زن حرام که در حالت {P - بخاری P} احرام است روپوش و دستکش نپوشد.)

یعنی زنی که در احرام نیست با روپوش چهره اش را بپوشاند و با دستکش دستهایش را بپوشاند.

حجاب حافظ کرامت زن است

اسلام برای حفاظت زن از انسانهای شرور و از نگاه افراد نامحرم و در امان بودن جامعه از آفات بی‌حجابی، حجاب را برای زن فرض گردانیده است.

2- حجاب دوستی و همدلی زن و شوهر را بیشتر می‌کند، زیرا اگر حجاب نباشد هنگامی که مرد زنی را ببیند که از زنش زیباتر است روابط زن و شوهر با همدیگر خراب می‌شود و بسا اوقات به جدایی و طلاق منجر می‌شود و سبب جدایی همان زن بی‌حجابی است که شوهر آن زن را شیفتۀ خود کرده و شوهر آن زن همواره عشق آن زن بی‌حجاب را در سر می‌پروراند.

3- از دیدگاه اسلام زن مسلمان چون گوهر گرانبهایی است که صاحب آن همواره تلاش می‌نماید آن را از معرض دید مردم مخفی نگاه دارد.

4- یکی از خاور شناسان بنام خانم «فرانسو زاگاجان» می‌گوید: «ای زن شرقی! هوشیار باش، کسانی که تو را صدای زنند و از تو می‌خواهند که پوشش و حجابت را بیرون بیاوری و منادی برابری با مرد هستند، می‌خواهند تو را مسخره کنند همچنانکه قبل از تو ما را مسخره کردند.»

5- «فون هرمر» می‌گوید: حجاب وسیله‌ای است که کرامت و شرافت زن حفظ می‌شود و از چنان احترام و جایگاه بزرگی برخوردار خواهد شد که مورد رشک همگان قرار می‌گیرد.

تعدد همسر

1- اسلام که تعدد همسر و زندگی با چند زن را مباح دانسته، قبل از اینکه مصلحت مردان را در نظر بگیرد مصلحت زنان را در نظر گرفته است، زیرا با تعدد همسر بسیاری از دختران و بیوه‌های در خانه شوهران خود

خوشبخت زندگی خواهند کرد و اگر ازدواج با بیش از یک زن جایز نمی‌بود این زنان و دختران فقیر و مستمند در خانه برادر و یا فرزند و غیره زندگی بسر کرده و روی دست می‌مانند.

2- دشمنان اسلام تلاش می‌کنند با دعوت به اینکه نباید با بیش از یک زن ازدواج نمود تعداد جمعیت مسلمانان کاهش یابد و بدینوسیله بتوانند بر مسلمین چیره شوند. و نیز بسیاری از زنان بر اثر ازدواج نکردن به فتنه و فساد و زنا مبتلا می‌شوند. زیرا طبق سرشماری که انجام گرفته در سطح جهان زنان بیشتر از مردان هستند به ویژه وقتی مردان بر اثر جنگها کشته می‌شوند. به همین دلیل بود که بعد از جنگ جهانی اول، زنان در آلمان تظاهرات کردند و خواستار ازدواج یک مرد با چند زن شدند.

3- تعدد ازدواج و نکاح با بیش از یک زن موافق با شرایط این زمان است زیرا تعداد جمعیت هر ملتی به اهمیت آن در جهان می‌افزاید و هر چند تعداد افرادش بیشتر باشد قدرتش بیشتر می‌گردد و نیز جنگهای فلسطین و عراق و بوسنی و هرزگوین و کشمیر و افغانستان باعث گردیده که تعداد مردان کم شود زیرا بسیاری از مردان در این جنگها کشته شدند و بر اثر این جنگها زنان بسیاری بیوه شده‌اند که شوهرانشان را از دست داده‌اند بنابراین اسلام، از مسلمین می‌خواهد که اینها را نگذارند که از گرسنگی به فتنه و فساد مبتلا روی بیاورند بلکه با بیش از یک زن ازدواج نمایند تا مشکل رفع گردد.

زن یا شمشیر دو لبه

1- دشمنان اسلام در هر زم ان تلاش کرده‌اند که به هر وسیله ممکن مسلمین را با احکام دین اسلام بیگانه کنند، یکی از مهمترین وسیله هایی که دشمن برای بیگانه ساختن مسلمین از دینشان بکار گرفته استفاده ابزاری از زن بوده است. زیرا نیمی از جمعیت مسلمین را زنان تشکیل می‌دهند و از طرفی زنان، مادر فرزندان و مردان مسلمان هستند که آنها را تربیت می‌کنند، بنابراین اگر زن صالح و نیکو باشد جامعه درست خواهد بود و اگر زن نادرست و فاسد گردد جامعه را نیز فساد در بر خواهد گرفت در نهایت جامعه فرو خواهد پاشید اینجاست می‌بینیم که دشمنان اسلام تمام تلاشهای خود را بوسیله رسانه‌های جمعی؛ تلویزیون، ویدیو، آنتن های ماهواره‌ای، تهیه و توزیع فیلمهای غیر اخلاقی برای به فساد کشاندن زن صرف می‌نمایند.

2- شیاطین غربی به کمک شیاطین دست نشانده شرقی خود توanstه اند برخی از زنان مسلمان را بوسیله تبلیغات فرهنگی به انحراف بکشند، و آنها را از رعایت حجاب و عفت و شرافت عاری کردند و به میدانهای کار کشانیدند و از او وسیله ای تبلیغاتی برای رونق بازارهایشان ساختند. که در نتیجه فاسد شدن زن مسلمان، خانواده و جامعه نیز دچار انحراف اخلاقی گردید و نصرت و امداد الهی از امت اسلامی برداشته شد و خشم و نارضایتی خداوند بر آنها وارد گردید . و بعد از اینکه ما مسلمانها سر افزایترین ملتها بودیم، اکنون ذلیل ترین ملت هستیم و چه زیبا گفته است امیر المؤمنین عمر بن الخطاب²: «ما ملتی هستیم که خداوند ما را بوسیله اسلام عزت بخشید و اگر ما عزت و سر افزایی را در دیگر چیزها جستجو کنیم خداوند ما را ذلیل خواهد کرد.»

3- فراموش نکنیم که در گذشته نیز (و تاریخ و تمدن‌ها و ملل گذشته نشان می‌دهد) انحراف زن یا منحرف شدن بوسیله زنان مهمترین اسباب فروپاشی و تکه پاره شدن تمدن‌های قدیم بوده است، و بر اثر فساد زن در جامعه، عذابهای الهی و امراض مهلك به سراغ آن ملتها آمده است، همچنانکه یونان و روم و فارس و هندو و بابل و غیره در قدیم بدان مبتلا شده‌اند.

{ P - به کتاب حجاب سید ابوالاعلی مودودی صفحه 36 - 8 مراجعه شود }⁴- چنانکه می‌بینیم و می‌شنویم که همواره سیل‌های خروشان غصب الله ی یکی از شهرهای ایتالیا را که به فساد و روسپیگری معروف است تهدید { P - شهر ونیز در ایتالیا } می‌کند. همچنین خشم و غصب الهی بصورت زلزله و عذاب های دیگر و جنگهای فلاکتبار و خونین دامنگیر کشورهای اسلامی نیز شده است و تا ما به خدا روی نیاوریم و زنان امت توبه و استغفار ننمایند این عذابها همچنان ادامه خواهند داشت.

5- زن دارای استعداد خوبی است و اگر وظیفه اش را که تربیت فرزندان جامعه است به خوبی انجام دهد، این شایستگی را دارد که امتی را بسازد. و بر عکس اگر اخلاقش فاسد گردد و وظیفه هایی را که بر عهده دارد رها کند می‌تواند امتی را از بین ببرد . «پیامبر» فرموده است: (ان الدنيا حلوة خضرة، و ان الله مستخلفكم فيها، فينظر كيف تعملون، فاتقوا الدنيا واتقوا النساء فان اول فتنة بني اسرائيل كانت في النساء) همانا دنیا سرسیز و { P - مسلم } شیرین است و خداوند شما را بر آن خلیفه گردانده تا ببینید که چگونه رفتار می‌کنید، پس بپرهیزید از دنیا و

بپرهیزید از زنان زیرا اولین فتنهای که بنی اسرائیل بدان مبتلا شدند زنان بودند.

و نیز فرموده: (ما تركت من فتنه بعدي في الناس اضر على الرجال من النساء) بعد از درگذشت من خطرناکترین فتنه‌ای که برا ی مردان از همه { P - بخاری چیز مضرter است زنان می‌باشند.

6- می‌توان گفت که زن خوب، یک امت است زیرا نیمی از جمعیت مردم را زن تشکیل می‌دهد و نیمی دیگر را نیز او به دنیا می‌آورد و تربیت می‌نماید.

فساد مردان و زنان

دشمنان اسلام برای به فساد کشاندن زن از روش‌ها و راههای متعدد و بی‌شماری استفاده کرده‌اند و هدف همه این توطئه‌ها و نقشه‌های از پیش طراحی شده به انحراف کشاندن زن مسلمان و جدا کردن وی از دین و اخلاق و عفت است.

لباسها و مدهای نیمه عریان یکی از این وسیله‌های مهلك است، دشمنان خوب می‌دانند که زنان به پوشیدن پیراهن کوتاه که بدن در آن نیمه عریان شود علاقه دارند...

و نیز آنها می‌دانند که زنان به انواع وسایل آرایش علاقه‌منداند تا با ظاهر شدن در کارگاه‌ها، کارخانه‌ها و مراکز تجاري به راحتی مردان را به فتنه مبتلا کند. زن هنگامی که سر کارش می‌رود طبق عرف روز انواع لباسهای جذاب و مدل‌های مختلف را می‌پوشد و نیز موهایش را به نمونه‌های مختلفی در آورده و شانه می‌زند و دیگر آرایشها را برای زیبا جلوه دادن خود انجام می‌دهد.

خلاصه اینکه حقوق ماهیانه اش صرف می‌شود تا او بتواند با قیافه‌ای زیبا و وسایل آرایشی از کشورهای بیگانه و بیشتر لباسها و وسایل آرایشی از کشورهای بیگانه و دوستداران صهیونیزم وارد کشورهای اسلامی می‌شود. با این چیزها سرمایه مسلمین را از دستشان خارج می‌کنند که در اثر آن هم ضرر مالی می‌کنند و هم دچار خسارتهای اخلاقی می‌شوند و بسیاری از زنان مسلمان با استفاده از لباسهای بیگانگان خود را مانند کفار و شبیه آنان در می‌آورند و پیامبر «فرموده است:

(لتركب سنن من قبلكم شبرا بشبرٍ و ذراعاً بذراعٍ حتى لو أن أحدهم دخل جحر ضب لدخلتم و حتى لو ان أحدهم جامع امراته بالطريق لفعلتموه)

{ P - صحیح الجامع آلبانی رحمة الله علیه این حدیث را صحیح دانسته و درسلسله احادیث صحیحه ذکر کرده است. P } شما از شیوه زندگی امتهای گذشته وجب به وجہ و گز

به گز پیروی خواهید کرد حتی اگر یکی از آنها در سوراخ سوسماری داخل شده شما هم داخل خواهید شد و حتی اگر کسی از آنها با زنش سر راه آمیزش کرده شم ا هم چنان خواهی کرد.

و نیز فرمود : (ما ترکت فتنه بعدی اضر علی الرجال من النساء) بعد {P} - متفق علیه {P} از درگذشت من زنان خطرناکترین فتنه برای مردان خواهند بود .

مسئلیت زن مسلمان

1) اسلام به زن کرامت بخشیده و کار بسیار مهمی را در خانه اش به عهده زن گذا شته است . آن کار بزرگ، تربیت فرزندان است، چه می دانی؟ شاید کودکی را که مادر تربیت می کند آینده درخشن و بزرگی خواهد داشت، شاید این کودک در آینده ریاست حکومت یا فرماندهی ارشاد را بدست بگیرد یا هر کار بزرگی که قوام جامعه به آن مرتبط است انجام دهد، اینجاست که ی کی از دانشمندان گفته است: زنی که با دستانش گهواره کودکی را تکان می دهد، در واقع کره زمین را می جنبدان . و شاعر چه زیبا سروده است:

الام مدرسه اذا اعددتها
اعددت شعبا طيب الاعراق

یعنی: مادر مدرسه ای است که با ساختن آن می توانی نسل دارای ریشه پاکی را تربیت نمایی.

زن اگر در خانه اش فرزندان خود را خوب تربیت کند کار بسیار بزرگی انجام داده است کاری که وظیفه و شغل فطری زن می باشد و او به آن علاقه مند است و آنرا دوست دارد .

2- خانه داری: یکی از مسئولیتهای مهم زن خانه داری است او فضای داخل خانه را برای خود، فرزندان و شوهرش تبدیل به بهشتی می سازد که همه در آن احساس آرامش کنند، مسئول تهیه مخارج و دیگر نیازهای منزل و همسرش می باشد .

پس مرد مسئول زنش می باشد و زن مسئول خانه است و هر یک از آنها طبق ویژگی های فطری خود از وظیفه محول شده خود مسئول است.

پیامبر «رموده: (کلم راع و کلم مسئول عن رعيته فلام راع و هي مسئولة عن رعيته و الرجل راع في اهله و هو مسئول عن رعيته والمرأة راعية في بيت زوجها و هي مسئولة عن رعيتها) همه تان شبانيد و هم از {P} متفق علیه {P} زیر دستان خود مسئول هستید مادر شبان است و از زیر دست خود مسئول است و مرد در خانه اش شبان است و از زیر دست خود مسئول می باشد و زن در خانه شوهرش مسئول است و از آن پرسیده خواهد شد .

نتیجه کارهای زن بیرون از خانه کار کردن زن بیرون از خانه نتیجه های منفی برای زن و خانواده و جامعه در برخواهد داشت که می توان آن را بدینصورت خلاصه نمود:

1- ایجاد مزاحمت برای مردان در اتوبوس‌ها و در کار: و گاهی زن خسته از پای در می‌آید، و نیز گاهی بر اثر شلوغی و کار زیاد در معرض خطر قرار می‌گیرد و بعضی خصوصیت‌های زنانه در زیبایی اش را از دست می‌دهد.

2- زنی که بیرون از خانه کار می‌کند نمی‌تواند کارهای خانه اش را بخوبی انجام دهد و نیز نمی‌تواند فرزندانش را تربیت نماید و به آنها رسیدگی کند، که رفتہ‌رفته شوهر از همسرش بدلیل نپرداختن به امور خانه داری و تربیت فرزندان دلسوز می‌شود و نهایتاً منجر به طلاق و جدایی می‌گردد و یا اینکه با زنی دیگر ازدواج می‌کند.

3- گاهی اشتغال زن در بیرون از خانه سبب طلاق و جدایی و فرو پاشیدن خانواده و پراکنده شدن بچه‌ها می‌شود زیرا ممکن است زن در محل کارش به مردی دیگر علاقه‌مند شود چون شیطان مانند خون در بدن انسان حرکت می‌کند.

4- کار کردن زن بیرون از خانه باعث می‌شود تا مادر از بچه‌هایش جدا شود در نتیجه فرزندان از مهر مادری و تربیت مادر محروم می‌شوند و در نهایت منحرف گشته و دست به ارتکاب جرایم می‌زنند، همانگونه که در جوامع غربی کار کردن زن در بیرون از خانه چنین نتیجه‌هایی منفی بر جای گذاشته است.

5- از آثار بد کار کردن زن در بیرون از خانه، از دست دادن کودک است مادر وقت کارش فرا رسیده و کودک مريض است، مادرش را صدای زند و می‌گوید مرا در خانه تنها برای چه کسی می‌گذاری؟ اما، مادر مجبور است که سر کارش ببرود و کودک همچنان فریاد می‌زنند مادر مادر؟ هنگامی که مادر از سر کار به خانه بر می‌گردد با جسد بی‌روح کودکش روبرو می‌شود که زندگی را بدرود گفته است، مادر غمگین می‌شود و برای از دست دادن کودکش گریه می‌کند و از کارش پشیمان می‌گردد و با خود می‌گوید فایده این کار و حقوق چیست؟ پولی که باعث مرگ کودکم و از دست دادن عزیزترین سرمایه ام می‌شود چه سودی دارد؟

زن یکی از عوامل بیکاری در جوامع غربی

1- در جوامع غربی، زنان به تمام میدانهای کار وارد شده‌اند بنابر این آمار بیکاری در این جوامع بسیار بالا رفته است، که کنترل رشد فزاینده بیکاری برای

اقتصاد دانان مشکل گردیده است، علت اصلی رشد بیکاری در این جوامع هجوم زنان به میدان های کار است که باعث ایجاد مزاحمت برای مردان در اداره های دولتی و شرکتها و کارخانه ها و دیگر مؤسسات شده است.

2- بحران های اقتصادی که جوامع غربی دچار آن شده اند، آنها را بر آن داشته تا بسیاری از کارمندان و کارگران خود را اخراج کنند، و آنها معمولاً بیشتر مردان را از کار اخراج می کنند. چون مدیران شرکت و کارخانه ها و مراکز تجاری زنان را بر مردان ترجیح می دهند، چون کارمند زن با جذابیت خاص زنانه خود مشتریان زیادی را جلب می کند.

3- متاسفانه کشورهای عربی و اسلامی نیز قدم به قدم از جوامع غربی تقلید می کنند و زنان را به عرصه های کار و اشتغال در اداره های حکومتی وارد نموده اند، حتی بسیاری از وکلاء و نیز بیشتر کارکنان شرکت ها و مؤسسه های خصوصی و عمومی و کارگاهها را زنان تشکیل می دهند این امر باعث شده تا مردان که مسئولیت تهیه مخارج خانواده به عهده شان است، بیکار بمانند و در چنین اماکنی که زن و مرد با هم یکجا هستند بر اثر اختلاط آنها، فساد اخلاقی انتشار پیدا نموده و روابط زن و شوهر بر اثر این اختلاط تیره گردیده است.

خطر اختلاط زن و مرد در مدارس

اختلاط زن و مرد و دختر و پسر به ویژه در مدارس:

1- دانشکده کشاورزی یکی از کشورهای عربی و اسلامی، دانشجویان دختر و پسر را برای آموزش به مزرعه ای می برد، یکی از دانشجویان پسر همراه دانشجوی دختر بعد از تعطیل شدن کلاس، به قسمت دستشویی ها می روند تا آنجا با همیگر تنها بمانند، نگهبان مزرعه متوجه می شود که آن دانشجو همراه دوست دخترش وارد دستشویی شد، که با دستگیری آنها دختر رسوایی شود.

2- بسا اوقات معلمین (آقایان و خانمهای) در یک اتاق جمع می شوند و با یکدیگر شوخی می کنند و می خندند که بر اثر این عمل، فساد بروز می کند و گاهی شوهران از زنان خود متنفر می شوند و علاقه خود را نسبت به همسر خود از دست می دهند زیرا با زنان زیباتری در محیط کار و جایی که با هم دیگر صحبت شده، آشنا می شوند که در نهایت منجر به طلاق و جدایی می شود و سبب جدایی این زن و شوهر در حقیقت هم ان خانم معلمی بوده که حجاب را رعایت نمی کرده و با آقا معلم هم صحبت و دوست شده است.

3- حتی کودکان که در کلاس های ابتدایی درس می خوانند و معلم شان خانم است وقتی به کلاس های بالاتری می روند و

در کلاس جدید آن خانم دیگر معلم آنها نیست با معلم جدید خود رفتار و حرک ات خانم معلم قدیم را تعریف می‌کنند که چگونه خودش را کج می‌کرد و ما رانها و ساق پاهای او را نگاه می‌کردیم.

خداآوند سرزمین حجاز را تاکنون از این اختلاط مضر در تمام مقاطع تحصیلی در امان قرار داده است و بحمدالله دختران دانشجوی عربستان بسیار پای بند اخلاق و حج اب اسلامی هستند.

شرایط اشتغال زن مسلمان در بیرون از خانه اسلام زن را به بهترین صورت مورد اکرام قرار داده است و اجازه داده تا در میان خانواده و جامعه به عنوان عنصری مطلوب و اساسی در ساختن خانواده مسلمان و جامعه و حکومت اسلامی فعالیت نماید.

دین مبین اسلام اشتغال زن را قطعاً ممنوع نکرده است بلکه اسلام روش و نوع کار زن را مشخص نموده به گونه‌ای که مناسب با طبیعت و فطرت خدادادی زن باشد اسلام شرایطی برای کار کردن زن در نظر گرفته است که حافظ کرامت و شرافت زن می‌باشد.

شرایط اشتغال زن در بیرون از خانه:

- 1- در محل کار نباید زن و مرد مخلوط باشند زیرا اختلاط زن و مرد برای اخلاق و دین مضر است.
  - 2- کار کردن زن بیرون از خانه باید با اجازه و موافقت شوهر یا پدر و یا برادر و یا هر کسی که مسئول آن زن می‌باشد هماهنگ گردد.
  - 3- کار زن باید مناسب با طبیعت زن و در اندازه توانش باشد و کارهای طاقت فرسا و سخت و خسته کننده که در توان زن نیست نباید به انجام آن اقدام کند.
  - 4- زن باید در قسمت هایی کار کند که جامعه از کار او بهره‌مند شود مثلاً:
    - الف - در قسمت آموزش و پرورش دختران تا بجائی مردان، زنان آنها را آموزش بدھند.
    - ب) در قسمت پزشکی و پرستاری زنانه تا زنان را پزشکان زن معالجه کنند نه پزشکان مرد.
    - ج) خیاطی زنانه: تا زنان مجبور نشوند به خیاطهای مرد برای دوختن لباسشان مراجعه کنند.
    - د) کارش نباید بیشتر وقتی را در بر گیرد، بلکه باید قسمت اعظم از اوقات خود را صرف خانه داری و رسیدگی از شوهر و تربیت فرزندانش بنماید.
- ۵) هنگام رفتن سرکار، خودش را آرایش نکند و عطر و خوشبویی استعمال ننماید بلکه لباس سیاه و بلند و گشاد بپوشد و در هنگام دیدن مردها چهره اش را بپوشاند.

انتخاب همسر

- 1- در ازدواج نباید زن مال و مقام و زیبایی را معیار قرار دهد بلکه کسی را به شوهری انتخاب کند که دیندار باشد، زیرا پیامبر « فرموده است: (اذا أتاك من ترضون خلقه و دينه فزوجوه، الا تفعلوا تكن فتنة في الارض و فساد كبير) هرگاه کسی برای خواستگاری دخترتان آمد که شما او را از { P - حسن رواه الترمذی و غیره P } نظر اخلاقی و دینی می‌پسندیدید دختر خود را به ازدواج او در بیاورید و اگر چنین نکنید فتنه و فساد بزرگی زمین را فرا خواهد گرفت.
- 2- شوهر دیندار اگر زن را دوست داشته باشد او را در امور دنیا و آخرت کمک خواهد کرد.
- 3- شوهر اگر دیندار باشد گرچه ممکن است زنش را دوست نداشته باشد اما لااقل او را ناپسند نمی‌داند و بر او ظلم نمی‌کند و او را تحقیر نمی‌نماید زیرا شوهر دیندار به گفته های پیامبر « عمل می‌کند که فرموده است: (لا يفرك مؤمن مؤمنة، ان كره منها خلقا رضي عنها آخر) هیچ مرد مؤمنی از زن { P - مسلم P } مؤمنش متنفر نمی‌شود، زیرا اگر در بعضی موارد اخلاقش را نمی‌پسندد در جایی دیگر مرد پسندش می‌باشد.
- 4- شوهر دیندار زن را در امور تربیت درست و اسلامی به فرزندان کمک می‌نماید.
- 5- خواهرم ! اگر شوهرت دیندار باشد اسلام سرنوشت ساز زندگی شما خواهد بود و سعادت دنیا و آخرت را برایتان تضمین خواهد کرد.
- 6- خواهرم ! اگر اشتباهی از تو سر زند، شوهر متدين تو را نصیحت خواهد نمود و راه درست را به تو نشان می‌دهد، بنابر این برای ازدواج مردی را انتخاب کن که دیندار باشد.
- 7- مرد مسلمان باید زن نیکو و متدين و با حجاب را برای همسری انتخاب نماید زیرا چنین زنی خانه و خانواده اش را از فساد حفاظت می‌نماید، و چنین زنی حق شوهر را بجای می‌آورد، زیرا او از گفته های پیامبر « را بیاد آور که فرموده است : «تنکح المرأة لاربع : لمالها و لحسابها و لجمالها ولدينه، فاظفر بذات الدين تربت يداك » بر اساس چهار ویژگی مردم با زن ازدواج { P - متفق عليه P } می‌نمایند: یا بخاطر مالش و یا به خاطر نسب و نژاد و یا به خاطر زیبایی و یا به خاطر دینداری، با انتخاب زن دیندار به موفقیت دست یابید.

شخصیت و اخلاق و درون ارزش دارد نه قیافه و صورت ظاهری، آنحضرت« فرموده اند: «انَّ اللَّهَ لَا يُنَظِّرُ إِلَيْكُمْ

و اجسامکم ولکن ینظر الی قلوبکم و اعمالکم » (خداوند به قیافه و چشم و شما نگاه نمی کند) P - مسلم بلکه به دلها و اعمالتان نظر دارد.

آزادی زن در انتخاب شوهر

اسلام زن را مورد اکرام قرار داده است و حق زن در انتخاب شوهر را محفوظ داشته و به نظر و خواست زن در انتخاب شوهر که حساسترین مرحله در زندگی است احترام گذاشته است، زیرا آینده زن به انتخاب شوهر بستگی دارد و اسلام اینگونه به زن در انتخاب شوهر آزادی داده است:

اجازه گرفتن از دوشیزه در ازدواج : دختر باکره حق انتخاب شوهر و اظهار نظر در موضوع ازدواج را دارد، حضرت عایشه رضی الله عنها می گوید: من از پیامبر « در مورد دختری که خانواده اش او را در نکاح کسی در می آورند پرسیدم که آیا از او اجازه گرفته شود یا نه؟ پیامبر « به حضرت عایشه رضی الله عنها گفت: بله از دخترها اجازه گرفته می شود. حضرت عایشه رضی الله عنها گفت من به پیامبر « گفتم دختر از شرم و حیا چیزی نمی تواند بگوید. پیامبر « فرمود اگر ساكت بنشیند به معنی این است که رضایت دارد.

{ P - بخاری - النکاح 1 } P - دختر کم سن و سال : پدر می تواند دختر کم سن خود را بدون اجازه به عقد کسی در بیاورد، حافظ ابن حجر می گوید: زیرا اجازه گرفتن از کسی که چنان کم سن و سال است که نمی داند اجازه خواستن یعنی چه، معنی ندارد و سکوت و ناراضی چنین فردی یکسان و برابر است . و نیز در قرآن آمده { P -

فتح الباری 193/9 P است: (وانکروا الایامی منکم) { P - نور : P 33 } ایم در زبان عربی یعنی زنی که شوهر ندارد فرقی نمی کند کوچک باشد، یا بزرگ . پس این آیه دلیلی است بر اینکه پدر می تواند دختر کوچکش را بدون اجازه به عقد کسی در بیاورد، در حدیث نیز آمده است: که ابوبکر 2 عایشه رضی الله عنها را به عقد پیامبر « در آورد در حالی که عایشه دختری شش ساله بود و در سن نه سالگی به خانه پیامبر « برده شد.

{ P - متفق علیه 2 } P - زن بالغ و بیوه : زنی است که یک بار ازدواج کرده اما از شوهرش جدا شده و طلاق گرفته است، جایز نیست که چنین زنی را بدون اجازه و رضایتش به عقد کسی در آورد.

و باید رضایت خود را با زبانش بگوید، زیرا پیامبر « فرموده است: (لا تنكح الایم؛ حتی تستأمر)

{ P - بخاری P } حافظ ابن حجر می گوید ظاهر حدیث این مفهوم را می رساند که «ایم» زن بیوه ای است که شوهرش

فوت کرده و یا از شوهرش طلاق گرفته است. و نکاح چنین زنی جایز نیست تا زمانی که از او اجازه گرفته شود.

{ P - فتح الباری 192/9 } اگر ولی و سرپرست چنین زنی او را بدون اجازه اش به عقد کسی در بیاورد نکاح صحیح نیست. از خنساء بن خدام انصاری رضی اللہ عنہا روایت شده است: (ان اباها زوجها و هی ثیب، فکرحت ذلك، فألت رسول الله فرد نکاحها) پدرش او را با اینکه بیوه بود به ازدواج کسی د ر آورد و او { P - بخاری نمی‌پسندید بنابراین نزد پیامبر آمد و آنحضرت نکاحش را فسخ کرد.

3- دختر دوشیزه ای که به سن بلوغ رسیده است : برای ولی و سرپرست او جایز نیست که او را به نکاح کسی در بیاورد تا زمانی که رای و نظر دختر را نپرسیده است، زیرا پیامبر « فرموده است: (لا تنکح الكبر حتى تستاذن و الثيب حتى تستأمر فقيل له: ان البكر تستتحى فقال اذنها صماتها و في روایة البكر يستاذنها ابوها) دختر باکره بدون اینکه از او اجازه گرفته شود و زن { P - بخاری } بیوه تا وقتی از او مشوره گفته شد دختر باکره از به نکاح کسی در آورده نشود گفته شد دختر باکره از خجالت نمی‌تواند اظهار نظر کند . فرمود: سکوت دختر باکره به معنی اجازه است و در روایتی امده از دختر باکره پدرش اجازه می‌گیرد.

پیامبر» و اکرام دختران

پیامبر» پدران و مربیان را دستور داده تا با دختران به نیکی رفتار کنند و به آنها توجه نمایند و فرموده است: «من عال جارتین حتی تبلغا جاء يوم القيامةانا و هو و ضم اصابعه - أى معا» هر کسی دو دختر تحت تکفل { P - مسلم } خود گرفته و آنها را پرورش دهد تا که به سن رشد برسند روز قیامت در حالی می‌آید که من و او چنین هستیم و انگشتانش را به هم چسباند. (یعنی در کنار هم هستیم)

و نیز فرموده است: (من عال جارتین حتی یدرکا، دخلت انا و هو الجنة کهاتین) هر کسی دو دختر را پرورش دهد تا وقتی بزرگ شوند من و او { P - مسلم } چنین وارد بهشت می‌شویم (با چسباندن دو انگشت اشاره نمود) و نیز فرموده است: (من کان له ثلاث بنات فصبر عليهن و اطماعهن و سقاهن و کساهن من جدته - (یعنی ماله) - کن له حجابا من النار) هر { P - صحیح الجامع الشیخ آلبانی رحمة الله عليه } کسی سه دختر داشت و بر آنها سبر نمود و به آنها از دسترنج خویش غذا داد و آب نوشاند، آن دختران مانعی خواهند بود از ورود آن مرد به آتش جهنم .

و فرموده : (من ابتلى من هذه البناء بشيء فاحسن اليهن ، كن له سترا من النار) هر کسی با این دختران مورد آزمایش قرار گرفت و با آنها به { P - متفق عليه P } نیکی رفتار کرد آنها مانع خواهد بود برای او از عذاب جهنم .

و عایشه رضی الله عنها گفته است : « جاءت مسکينة تحمل ابنتین لها ، فاطعمتها ثلاثة تمرات ، فاعطت كل واحد تمرة و رفعت الى فيها تمرة لتأكلها فاستطعمتها ابنتاها ، فشققت التمرة التي كانت تريدان تأكلها بينهما ، فأعجبنى شأنها فذكرت الذى صنعت لرسول الله » فقال : ان الله قد وجب لها الجنة و اعتقها من النار » زنی فقیر در حالی که دو دختر همراه داشت آمد من به او { P - متفق عليه P } سه دانه خرما دادم ، آن زن به یکی از دخترانش یک دانه خرما داد و یک دانه خرما را به دهان گرفت که خودش بخورد دخترانش آن خرما را خواستند ، آن زن دانه خرمایی را که می خواست بخورد میان دو دخترش دو نیم کرد و به هر یک نصفی داد ، این عملش مرا پسند آمد و آنرا برای پیامبر ذکر نمودم ، پیامبر فرمود : خداوند با این عملش بهشت را برای او واجب و جهنم را از او دور ساخت .

محمد بن سلیمان گفته است پسران نعمت اند و دختران نیکی هستند خداوند در مورد نعمت از ان سان حساب میگیرد و نیکی را پاداش میدهد .

قرآن و اکرام زنان
اسلام زنان را محترم قرار داده و از ناپسند دانستن دختران و غمگین شده هنگام ولادت دختران نهی کرده و این بدشگونی از سنت های دوران جاهلیت بوده است . خداوند متعال می فرماید :

(و اذا بشر احدهم بالانثى ظل وجهه مسودا و هو كظيم يتوارى من القوم من سوء ما بشر به ايمسكه على هون ام يدسه فى التراب الا ساء ما يحکمون) { P - النمل : 79 } و هنگامی که به آنان مژده تولد دختر داده می شد صورتش سیاه رنگ می گردید و مملو از خشم و غضب و اندوه می شد از قوم و قبیله خود به خاطر این مژده بدی که به او داده می شد خویشتن را پنهان می کرد آیا این ننگ را بر خود بپذیرد و دختر را نگاه دارد و یا او را در زیر خاک زنده بگور سازد؟ هان چه قضاؤت بدی که می کردندا !

این کار بر اثر ضعف ایمان و سستی یقین می شود ، زیرا آنها به قسمت خداوند که بهره آن را دختر قرار داده راضی نیستند ، عجب اینجاست که امروز نیز بعضی از مردان و زنان مسلمان از متولد شدن دختر ناراحت

می‌شوند و دوست دارند فرزند پسر داشته باشند گویا آنها گفته خداوند را نشنیده‌اند که فرموده است:

(الله ملک السموات و الارض يهب لمن يشاء اناثا و يهبا لمن يشاء الذكور او يزوجهم ذكرانا و اناثا و يجعل من يشاء عقيما انه عليم قادر)

{ P - شوری 49-50 } مالکیت و حاکمیت آسمانها و زمین از آن خدا است هر چه بخواهد می‌دهد و به هر که بخواهد دخترانی می‌بخشد و به هر کس که بخواهد پسرانی عطا کند و یا آنکه هم پسر ان می‌دهد و هم دختران و خدا هر که را بخواهد نازا می‌کند او بس آگاه و توانا است.

خداوند ختران را به و بخشش نامیده است بنابر این شکر خداوند را باید بجا آورد و به الهی از هر چیز بیشتر شایسته پذیرفتن است.

وائلة بن اسقع می‌گوید: دختران باید افتخار نمایند که خداوند اسم آنها را قبل از اسم پسران ذکر کرده و فرموده است: (يهب لمن يشاء انثا و يهبا لمن يشاء الذكور)

{ P - الجامع لاحکام القرآن } مادر از همکاری و مساعدت دختر بیشتر استفاده می‌کند تا از همکاری پسر، زیرا دختر به مادرش نزدیک تر است و در خانه بیشتر کمک می‌کند.

از ابن عمر² روایت شده است که: مردی که دارای چند دختر بود نزد وی زندگی می‌کرد آن مرد گفت کاش که دخترانم می‌مردند، ابن عمر² خشمگین شد و گفت: آیا مگر تو روزی آنها را می‌دهی؟

{ P - بخاری - ادب المفرد } امام ابن قیم جوزی: می‌گوید: هیچ زن و شوهر از این چهار حالت خارج نیستند، یا فرزندشان دختر است و یا پسر، یا پسر و دختر و یا عقیم و نازا هستند، و در هر حال فرزند چه پسر و چه دختر، بخششی است از جانب خداوند که شاید انسان از بخشش خدا ابراز ناخشنودی کند. خداوند در قرآن ذکر دختر را مقدم بر ذکر پسر آورده است، چون در زمان جاهلیت زنان ارزشی نداشتند و دختران را زنده به گور می‌شدند. بنابراین خداوند متعال اعلام داشت که دختران از دیدگاه شما موجودی بی ارزش محسوب می‌شوند ولی از نظر من خیلی با ارزش‌اند. و زنان را به صورت نکره ذکر کرده، تا نقص زن بودن با تقدم نام جبران شود و مردان را با کلمه معرفه ذکر نمود تا عدم ذکر شان در اول جبران گردد.

{ P - نگاه کنید به تحفة المودود باحکام المولود ص 20-21 } ابن قیم می‌گوید خداوند در مورد زنان فرموده است:

(فان کر هتمو هن فعسى ان تکر هو ا شيئا و يجعل الله فيه
خيرا كثيرا)

{ P - نساء : P 19 } و اگر هم از آنها کراحت داشتید چه
بسا از چيزى بدتان بیاید و خداوند در آن خير و خوبى
فراوانى قرار بدهد.

و چنین است حال فرزند دختر اينگونه هستند، شاید
خداوند خير دنيا و آخرت را برای بندе اش در وجود
فرزندان دختر قرار داده است، و چيزى که خداوند
پسندide و به بندе اش بخشide است ناپسند دانستن آن
نادرست است.

{ P - تحفة المودود ص 26 } و شاید به همین خاطر است
که پیامبر « از تبریک گفتن کسی که تازه ازدواج کرده
با عبارت : (بالرفاء و البنین) (مبارک باد، خداوند
به شما پسران خوبی بدهد) ، نهی کرده است، زیرا در
این جمله فقط دعا شده که خداوند پسر بدهد نه دختر،
از حضرت حسن 2 روایت شده که عقیل 2 بن ابی طالب، با
زنی از قبیله جشم ازدواج کرد، مردم نزد او آمده و
او را با این جمله تبریک گفتند : (بالرفاء والبنین)
(مبارک باد، خداوند به شما پسران خوبی بدهد) ، عقیل 2
گفت اینطور نگویید زیرا پیامبر خد ! « این جمله را
نهی کرده است، مردم گفتند ما چه بگوییم ای ابو زید؟
گفت: بگویید خداوند برایتان برکت بدهد، ما در زمان
پیامبر « چنین دستور داده شدیم . به روایت { P - آداب
الزفاف شیخ آلبانی؛ ص 176 P } احمد و غیره

کرامت زن مسلمان

زنان مسلمان در صدر اسلام افرادی را که در خطر
بودند پناه می دادند و اسیران را آزاد می کردند که
همه اینها بیانگر این است که زن مسلمان از نهایت
احترام و عزت برخوردار بود، ام هانی بن ابی طالب دو
تن از خویشاوندان شوهرش را که محکوم به مرگ بودند
پناه داد، او می گوید: در سال فتح مکه نزد پیام بر «
رفتم دیدم که آنحضرت « مشغول غسل کردن است و فاطمه
با لباسش او را می پوشاند سلام کردم، پیامبر « گفت چه
کسی است؟ گفتم من ام هانی دختر ابو طالب هستم،
پیامبر « فرمود: خوش آمدی ای ام هانی ! بعد از اینکه
پیامبر « فارغ شد برخاست و در حالی که پارچه ای به
خود پیچیده بود، هشت رکعت نماز خواند، چون نمازش را
تمام کرد گفتم: ای پیامبر خدا ! برادرم علی 2 می خواهد
مردی را که من پناه داده ام به قتل برساند، من بن
هبيره را پناه داده ام، پیامبر « فرمود: کسی را که تو
پناه داده ای ما نیز هم پناه دادیم . (بخاری)

ابوالعاص بن ربیع شوهر قبلی دختر پیامبر زینب را که هنوز مسلمان نشده بود و زینب به همین دلیل از او جدا شده بود، به اسارت در آمده بود ابوالعاص از زینب خواست که او را پناه بدهد، زینب به او وعده داد که کاری برایش بکند منتظر ماند تا پیامبر « با مسلمین نماز صبح را بخواند، آنگاه از در خ انهاش که به مسجد باز می شد با صدای بلند آواز داد که من ابوالعاص بن ربیع را پناه داده ام، پیامبر « فرمود: ای مردم! شما شنیدید زینب چه گفت؟ مردم گفتند بله، پیامبر « فرمود: سوگند به ذاتی که جانم در دست اوست من قبل خبر نداشتم تا آلان که من و شما این کلمات را با هم شنیدیم، سپس ادامه داد که مسلمانان علیه دشمنان خود دست واحدی هستند، و ادنی ترین آنها با دیگران برابر است، آنگاه به زینب چنین فرمود : ما نیز پذیرفتیم پناه کسی را که به تو پناه داده ای سپس وقتی پیامبر « به خانه اش وارد شد زینب پیش او رفت و از پیامبر « خواست تا اموال ابوالعاص را که به غنیمت گرفته شده بود به وی بر گردانند و پیامبر « نیز چنین کرد، بعد ابوالعاص به مکه برگشت و حقوق و دیونی که بر گردنش بود هر یک را به صاحبانش باز گرداند و سپس به مدینه برگشت و مسلمان شد و پیامبر « همسرش زینب را دوباره به عقد او در آورد.

{ P - سیر اعلام النباء ج 1 ص 332 / الاصابة ص 48/7 }

حرمت قتل زنان در جنگ دین اسلام، زن را چنان مورد اکرام قرار داده است که کشن زنان و کودکان و پیرمردان را در جنگ حرام قرار داده است، مگر در صورتی که زنان و کودکان و پیرمردان به جنگ برخیزند، آنگاه باید با آنها جنگید.

از انس بن مالک² روایت شده که پیامبر « وقتی لشکری را می فرستاد به آنها چنین توصیه می کرد:

انطلقو با اسم الله، لا تقتلوا شیخا خافیا، و لا طفلا صغیرا و لا امرأة، و لا تغلوا، وضحوا غنائمكم و اصلحوا و احسنوا ان الله يحب المحسنين

{ P - محقق جامع الصول این حدیث را حسن قرار داده است. P } «بروید به نام خدا، پیرمرد سالخورده کودک و زنان را قتل نکنید و خیانت نکنید و غنائم خود را جمع آوری کنید و اصلاح و نیکی کنید که خداوند کسانی را که نیکی می کنند دوست دارد.

و از عبد الله بن عمر² روایت شده است:

«وجدت امرأة مقتولة فى بعض مغاربى رسول الله » فنهى رسول الله « عن قتل النساء و الصبيان و فى رواية (فانکر) ».«

{ P - متفق علیه P } «در یکی از جنگهای پیامبر» جسد زنی یافته شد، پیامبر با مشاهده آن از کشتن زنان و کودکان نهی فرمود . و در روایتی آمده است که ک شته شدن آن زن را ناپسند دانست.»

و عن رباح بن الربيع 2 قال: كنا مع رسول الله فى غزوة فرای الناس مجتمعين على شىء فبعث رجلا فقال : انظر علام اجتماع هؤلاء؟ فجاء فقال: امرأة قتيل، فقال: «ما كانت هذه لقتل قال : و على المقدمة خالد بن الوليد، قال : فبعث رجلا فقال: قل لخالد لا تقتلن امرأة و لا عيضا»

{ P - شیخ آلبانی رحمة الله علیه در الارواه این حدیث را حسن قرار داده است . P } «از رباح بن الربيع 2 روایت شده که گفت : ما، در جنگی همراه پیامبر « بودیم آنحضرت متوجه شد که مردم بر چیزی جمع شده اند کسی را فرستاد و گفت: نگاه کن آنها چرا جمع شده اند؟ آن مرد برگشت و گفت : زنی کشته شده است، پیامبر « فرمود: نباید این زن کشته می شد. خالد فرماندهی دسته مقدم جنگ را به عهده داشت پیامبر کسی را فرستاد و گفت : به خالد بگو: مبادا زن یا بردہ ای را قتل کنی.» بدینجهت خاورشناس فرانسوی گفته اس ت: تاریخ، هیج کشورگشا و فاتحی مهربان تر از کشورگشايان مسلمان نشناخته است.

اسلام و حفظ نام نیک زن
حفظ آبرو و نیک نامی زن چنان پیش خداوند مهم است
که در این مورد قرآن آیه هایی نازل نموده که تا
قیامت تلاوت می شوند و در این آیات خداوند مردم را از
تهمت زدن و پخش کردن شایع بد در مورد زن مسلمان بر
حدر داشته است.
چنانکه فرموده است:

(والذين يرمون المحصنات المؤمنات ثم لم يأتوا
بأربع شهداء فاجلدوهם ثمانين جلدة و لا تقبلوا لهم
شهادة ابدا و اولئك هم الفاسقون)

{ P - سوره نور: آیه 4 } «کسانی که به زنان پاکد امن نسبت زنا می دهند، سپس چهار گواه نمی آورند، بدیشان هشتاد تا زیانه بزنید و هرگز گواهی دادن آنان را نپذیرید و چنین کسانی فاسق می باشند.»
خداوند در این آیه سزای کسی را که به زن مؤمن تهمت می زند، هشتاد ضربه شلاق قرار داده ، و نیز با نپذیرفتن شهادت تهمت زننده برای همیشه و توصیف او به فسق، سزايش را تشید نموده است . خداوند تنها به این سزا بسنه نکرده ، بلکه : چنین افرادی را که زنان

پاکدامن را تهمت می زند تهدیدهای شدیدتری نموده است:

(ان الذين يرمون المحسنات الغافلات المؤمنات لعنوا في الدنيا والآخرة و لهم عذاب عظيم يوم تشهد عليهم السنن لهم وأيديهم و ارجلهم بما كانوا يعملون، يومئذ يوفيهم الله دينهم الحق و يعلمون ان الله هو الحق المبين)

{ P - نور آیه 23 } «کسانی که زنان پاکدامن و بیخبر از گناه مؤمن را به زنا متهم می سازند در دنیا و آخرت از رحمت خدا دور و عذاب عظیمی دارند. در آن روزی که علیه آنان زبان و دست و پای ایشان بر کارهائی که کرده اند گواهی می دهند در آن روز خداوند جزای واقعی آنان را بی کم و کاست بدیشان می دهد و آکاه می گردند که خداوند حق آشکار است.

و در قضیه افک خداوند، پاک دامنی عایشه را نازل کرد و فرمود:

(ان الذين جاءوا بالافك عصبة منكم لا تحسبوه شرا لكم بل هو خير لكم لكل امرى منهم ما اكتسبت من الاثم، والذى تولى كبره منهم له عذاب عظيم)

{ P - نور: 11 } «کسانی که این تهمت بزرگ را پرداخته و سر هم کرده اند، گروهی از خود شما هستند، اما گمان مباید که این حادثه برایتان بد است بلکه این مسئله برایتان خوب است و هر کدام از آنان به گناه کاری که کرده است گرفتار می آید و کسی که بخش عظیمی از آن را به عهده داشته است، عذاب بزرگ و مجازات سنگینی دارد..»

وحی زن را کمک می کند خداوند متعال بوسیله وحی، ستمی را که در گذشته به زنان می شده از آنان دور کرده و حقش را به او باز گرداند است. از حضرت عایشه رضی الله عنها روایت شده است: بلند وباعظم است خداوند که همه چیز را کامل شنید، گویا اکنون من سخن خوله دختر شعلبه را می شنوم و بعضی از کلماتش را نمی شنوم که پیش پیامبر « از همسرش شکایت می کرد می گفت: «ای پیامبر خدا « شوهرم مالم را خورد، و جوانی ام را از بین برد، چندین فرزند از شکم من برایش متولد شد تا اینکه سن من بالا رفت و پیر شدم و دیگر بچه به دنیا نمی آورم، آنگاه شوهرم مرا بر خود حرام کرد !!! بار خدایا من به تو شکایت می کنم ». عایشه می گوید دیری نگذشت که جبرئیل این آیه را آورد:

(قد سمع الله قول التي تجادلك في زوجها و تشتكى الى الله والله يسمع تحاوركما ان الله سميع بصير)

{ P - مجادله: آیه ۱/ بخاری و غیره } «خداؤنده کفتار آن زنی را شنید و پذیرفت که درباره شوهرش با تو بحث و مجادله می‌کند و به خدا شکایت می‌برد.» در تایید این زن نیک که پیش خداوند شکایت کرد و در مورد آنچه میان او و شوهرش اتفاق افتاده بود با پیامبر «مجادله نمود و حی نازل شد، خداوند بلا فاصله شکایت او را جواب داد؛ آری زن مومن و مسلمان اینگونه است و هرگاه مشکلی برایش پیش بیا ید نزد خداوند شکایت برد و فقط خدای یگانه را می‌خواند و از کسی دیگر غیر از او کمک نمی‌جوید و نزد ساحران و فالگیرها نمی‌رود، آنطور که بعضی از زنان در این زمانه وقتی مشکلی پیش می‌آید به قبور اولیاء پناه می‌برند در حالی که اولیاء مرده اند و نمی‌شنوند و نمی‌توانند کاری را انجام دهند بلکه خود آنها نیازمند دعای خیر می‌باشند، خداوند متعال فرموده است: (والذین تدعون من دون الله لا يخلقون شيئاً و هم يخلقون اموات غير احياء و ما يشعرون ايان يبعثون) { P - النحل: ۲۰ } «آن کسانی را که به جز خدا به فریاد می‌خوانند و پرستش می‌نمایند آنان نمی‌توانند چیزی را بیافرینند و بلکه خودشان آفریده شده اند، مرده و بی جان اند و نمی‌دانند که چه وقت زنده و برانگیخته می‌شوند.»

کمک خواستن از غیر الله و مردگان یا افراد غایب شرک است که خداوند بر اثر آن اعمال نیک انسان را نابود می‌کند.

(قل انما ادعوا ربی و لا اشرك به احدا)

{ P - جن: ۲۰ } «بگو تنها پروردگارم را می‌پرستم و کسی را انباز او نمی‌کنم.»

(لئن اشركتم لیحيطن عملک و لتكونن من الخاسرين)

{ P - زمر: ۶۵ } «اگر شرک ورزی، کردارت هیج و نابود می‌شود.»

بعضی از زنان نزد ساحران و کاهنان و فا لگیرها می‌روند که پیامبر «در مورد آنها فرموده است: «من اتی کاهنا او عارفاً فصدقه بما يقول فقد كفر بما انزل على محمد» «هر کس نزد کاهن و فالگیری برود و او را از چیزی بپرسد نماز چهل روز او قبول نخواهد شد.» به روایت احمد. آلبانی این حدیث راصحیح قرار داده است.

و نیز فرموده است: «من اتی عرافاً، فسألته عن شيء لم تقبل له صلوة أربعين ليلة»

{ P پ- رواه مسلم } «هر کس پیش کاهن و فالگیری بیاید و او را از چیزی بپرسد نماز چهل روز او قبول نخواهد شد.»

عمل به شیوه زنان نیکو

جبرئیل⁷ در غار حراء نزد پیامبر «آمد و گفت: (اقرأ باسم ربك الذى خلق) پیامبر خدا» نزد خدیجه برگشت در حالی که بدنش می‌لرزید و او را از ماجرا خبر کرد و گفت: من ترسیدم که مرا طوری نشود خدیجه گفت: سوگند به خدا که او تو را هرگز رسوایخواهد کرد زیرا تو صله رحم را برقرار می‌کنی و به بینوایان کمک می‌نمایی و مهمانان را گرامی می‌داری و به یاری ستمدیدگان می‌شتابی، آنگاه پیامبر را نزد ورقه بن نوبل برد، به او گفت پسر عمو به سخنهای برادرزاده ات گوش بده، پیامبر «آنچه را دیده بود به اطلاع ورقه بن نوبل رساند، ورقه گفت: او همان رازدار بزرگ، جبرئیل بوده که بر موسی نازل می‌شد کاش من در زمان رسالت تو زنده و تندrstت می‌بودم، کاش زنده می‌ماندم وقتی تو را قومت از شهر بیرون می‌کنند، پیامبر «فرمود: «مگر آنها مرا بیرون خواهند کرد؟ ورقه گفت: بله، هیچ مردی به این رسالت که تو مبعوث شده ای نیامده، مگر اینکه قومش با او دشمنی کرده اند و اگر من در آن روز زنده باشم تو را به حق یاری خواهم کرد . بدینصورت خدیجه رضی الله عنها پیامبر را تشویق کرد که دعوت را { P - بخاری باب بدء الوحی } ادامه دهد و به او دلداری داد که خداوند تو را به خاطر صفات نیکویی از قبیل کمک کردن به بینوایان و یاری فقرا و اکرام مهمانان و کمک به مصیبت زدگان، هرگز رها نخواهد کرد.

ابن حجر می‌گوید در این قصه فوایدی هست که عبارتند از:

- (الف) مستحب است کسی را که برایش کار مهمی پیش آمده دلداری داده و مشکل را برای او آسان جلوه داد.
- (ب) مستحب است کسیکه برایش کار مهمی پیش آمده فردی را که به خیر خواهی او و صحت نظرش اعتماد دارد در جریان قرار دهد.
- { P - فتح الباری 25/1 } حتی اگر فرد مورد اعتماد زن باشد، همانگونه که پیامبر «با خدیجه مشوره کرد و این نشانگر اهمیت زن در اسلام است.

2- در صلح حدبیه وقتی پیامبر «از نوشتن عهد نامه فارغ شد به اصحابش فرمود برخیزید و قربانی هایتان را ذبح کنید و سپس سرهایتان را بتراشید، کسی بلند نشد تا اینکه پیامبر «سه بار تکرار کرد وقتی دید کسی بلند نمی‌شود نزد همسرش ام سلمه رضی الله عنها برگشت و آنچه پیش آمده بود برای ام سلمه بیان کرد، ام سلمه به آنحضرت پیشنهاد کرد: بیرون بروند بدون اینکه با کسی حرف بزنند تا قربانی را ذبح نموده و سر خویش

را بتراسید، پیامبر «نیز از جایگاه خود بیرون رفت و با کسی حرف نزد و قربانی اش را سر برید و فردی را خواست تا سرش را تیغ بزند، وقتی اصحاب دیدند همه بلند شدند و قربانی‌های خود را سر بریدند و شروع به تراسیدن سر یکدیگر نمودند طوری که بیننده خیال می‌کرد با هم درگیر شدن و خونریزی براه انداخته‌اند.

{ P - بخاری P } این داستان دلیل روشنی است بر این موضوع که از زن نیکو و صالح در امور امت اسلامی مشوره گرفته می‌شود و در مورد قضایای مهم به رأی و نظرش عمل می‌شود و نیز روایت مذکور بیانگر عقل کامل و نظر درست ام المؤمنین ام سلمه است زیرا پیامبر «به مشوره او عمل نمود و مشکل حل گردید.

از داستان خدیجه و ام سلمه و مشوره پیامبر «از آنها چنین نتیجه می‌گیریم که اسلام به مقام و منزلت زن احترام قابل است و ثابت می‌شود که این روایت که عمر ۲ فرموده است: «از زنان مشوره بگیرید اما بر خلاف مشوره آنها عمل کنید» واقعیت ندارد، زیرا هرگز عمر ۲ با روش پیامبر «و آیه قرآن که می‌فرماید: (و امرهم شوری بینهم) مخالفت نمی‌ورزد.

{ P - شوری : P 38 }

احکام اسلام برای مرد و زن
مسلمان چه مرد یا زن، وقتی ادعای پرستش و محبت خداوند را دارد و از اظهار ایمان به یگانگی پروردگار و تشرف به دین اسلام و رسالت پیامبر «احساس خشنودی می‌کند و به خدا و اسلام و محمد «افتخار می‌نماید، باید اعتماد کامل به تعالیم اسلامی داشته باشد زیرا تعالیم اسلام از جانب خداوند برای خوبی و سعادت انسانها (زنان و مردان) در دنیا و آخرت آمده‌اند.

خداوند متعال فرموده است:

(انما كان قول المؤمنين اذا دعوا الى الله و رسوله ليحكم بينهم ان يقولوا سمعنا و اطعنا و اولئك هم المفلحون)

{ P - نور : P 51 } «مؤمنان هنگامی که به سوی خدا و پیغمبر فرا خوانده شوند تا میان آنان داوری کند، سخنshan تنها این است که می‌گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم و رستگاران واقعی ایشانند.»
بنابراین زن مسلمان باید به تعالیم اسلام که عزت و کرامت را برای او به ارمغان آورده است، اعتماد و یقین کامل داشته باشد و باور داشته باشد که تعالیم اسلامی در تمام زمینه‌های حقوق انسانی و اجتماعی، میان زن و مرد به عدالت و انصاف حکم نموده و طبق

فطرت و طبیعت زن که خداوند آن را بهتر می دانسته، مسیر او را در زندگی مشخص کرده است: (الا یعلم من خلق و هو اللطیف الخبیر)

{ P - الملک: 14 } «مگر کسی که می آفریند نمی داند و حال این که او دقیق و باریک بین بس آگاهی است؟!» و خداوند در آیه 33 سوره احزاب موضع و جایگاه زن مسلمان را نسبت به دین چنین بیان داشته است: (و ما کان لمؤمن و لا مؤمنة اذا قضى الله و رسوله امرا ان يكون لهم الخيرة من امرهم و من يعص الله و رسوله فقد ضل ضلالا مبينا)

{ P - احزاب 33 } «هیچ مرد و زن مؤمنی، در کاری که خدا و پیغمبرش داوری کرده باشند اختیاری از خود در آن ندارند و هر کس هم از دستور خدا سرپیچی کند گرفتار گمراهی کاملاً آشکاری می‌گردد.» و خداوند کسانی را که با دستور خدا و پیامبرش مخالفت می‌کند از عذاب خود ترسانده و به آن تهدید نموده است:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره ان تصيبهم فتنة او يصيّبهم عذاب اليم)

{ P - نور 63 } «آنان که با فرمان او مخالفت می‌کنند باید از این بترسند که بلائی گریبانگیرشان گردد یا اینکه عذاب دردناکی دچارشان شود.»

وصیت یک زن به دخترش هنگام عروسی زنی دخترش را به نکاح پادشاه حارث بن عمرو کندی در آورده بود و اکنون به دخترش که راهی خانه بخت بود چنین وصیت کرد: «دخترم! اگر پند و اندرز به خاطر ادب یا نسب ترك داده می‌شد من تو را به چیزی سفارش نمی‌کردم، اما پند و سفارش برای انسان عاقل تذکری و برای نادان بیداری است.

دخترم! اگر دختری به خاطر ثروت پدرش از ازدواج و اختیار نمودن شوهر بی نیاز می بود، من از همه بی نیازتر بودم، اما ما زنها برای مردان آفریده شده ایم همچنانکه مردان برای ما آفریده شده اند.

دخترم! تو از وطن و سرزمین خود جدا می شوی و از خانه و کاشانه ای که در آن می زیسته ای بیرون رفته و وارد لانه ای می شوی که با آن آشنایی نداری و با همنشینی زندگی خواهی کرد که به آن انس نگرفته ای، او (شوهرت) وقتی همسر تو شده گویا پادشاه توست، و تو کنیز او هستی، اگر چنین کنی آنگاه او برده و غلامت خواهد شد و همواره این ده حصلت را بیاد داشته باش که ذخیره بزرگی برایت خواهند بود.

1) قناعت داشته باش که راحتی قلب و آرامش خیال در قناعت است.

2) حرفهای شوهرت را به خوبی گوش کن و از او اطاعت کن، زیرا خشنودی پروردگار در همین است.

3) همواره مواظب باش او تو را در زشتی نبیند بلکه تو را همواره زیبا ببیند و مبادا بوي بدی از تو به مشام شوهرت برسد.

4) سرمه و آب از یادت نرود که سرمه بهترین چیز و آب بهترین و پاکیزه‌ترین خوشبویی است.

5) غذای شوهرت را سر وقت بده چون آتش گر سنگی زود شعله می‌کشد.

6) در هنگامی که شوهرت خواب است سعی کن که در خانه آرامش باشد، زیرا مزاحمت در خواب کسی خشم او را بر می‌انگیزد.

7) خانه و اموال شوهرت را حفاظت کن، زیرا حفظ مال نوعی خوش بختی است.

8) به دام‌ها و فرزندان شوهرت رسیدگی کن، زیرا رسیدگی به اینها نوعی هوشیاری و زرنگی است.

9) راز شوهرت را فاش نمکن زیرا اگر رازش را فاش کنی از خیانتش در امان نخواهی بود.

10) نافرمانی شوهرت را مکن، زیرا اگر از دستورش سرپیچی کنی از تو متنفر می‌شود. و هر چه تو بیشتر احترام کنی او نیز بیشتر به تو احترام قایل می‌شود. و هر چه که تو بیشتر توافق داشته باشی او نسبت به تو مهربان‌تر می‌شود.

بدان که هیچگاه موفق نمی‌شوی تا خواسته شوهرت را بر خواسته خود ترجیح ندهی و خشنودی او را بر خشنودی خود ترجیح ندهی.»

شرط ولی برای نکاح

اسلام برای اکرام زن و برای آنکه آینده اش خوب شود موافقت ولی زن را در امر ازدواج شرط قرار داده است، زیرا ولی مصلحت زن را بهتر می‌داند.

خداآوند متعال فرموده است: (و انکه الوا ایامی منکم) «مردان و { P - نور: 33 } زنان مجرد خود را به ازدواج یکدیگر در آورید.»

2- خداوند از قول پدر آن دو دختر که موسی بر سر چاه دیده بود می‌گوید: (انی ارید ان انکحک احدی ابنتی هاتین)

{ P - قصص: 27 } «من می‌خواهم یکی از این دو دخترم را به ازدواج تو در آورم.»

در این دو آیه، خداوند مردان را مورد خطاب قرار داده است و اگر خطاب الهی بطرف زنان می بود حتماً تصریح می شد، زیرا خداوند متعال فرموده است: (الرجال قوامون علی النساء) «مردان بر زنان سرپرستند.»

{ P - نساء : P 34 } و پیامبر «فرموده است: «لا نکاح الا بولی و السلطان ولی من لا ولی له » «نکاح بدون اجازه و سرپرست صحیح نیست و هر کسی که سرپرستی { P - صحیح رواه احمد P } نداشته باشد پادشاه و حاکم سرپرست او شمرده می شوند.»

و فرموده : «لا نکاح الا بولی و شاهدی عدل » «نکاح بدون اجازه ولی و حضور دو گواه عادل درست نیست ». (آلبانی در الارواه این حدیث را صحیح قرار داده است.)

صنعنای می گوید: حدیث فوق دلالت می کند که نکاح بدون اجازه ولی درست نیست زیرا اصل در نفی، نفی صحت است نه نفی کمال.

{ P - نکاح کنید سبل السلام 3/117 } و پیامبر «فرموده است: «أيما امرأة نكحت بغيرن اذن وليهما، فنكاحها باطل، فنكاحها باطل، فاذا دخل بها وجب المهر بما استحل من فرجها، و ان اشتجروا فالسلطان ولی من لا ولی لها»

{ P - حاکم و ذهبی آن را صحیح قرار داده اند. P } «هر زنی بدون اجازه سرپرست و ولی خود ازدواج کند نکاحش باطل است، نکاحش باطل است، و اگر شوهرش با او همبستری کرد پرداخت مهریه اش بر او واجب می شود. و اگر در این مورد اختلاف کردند پادشاه ولی کسی است که ولی ندارد.»

و فرموده است : «لا تزوج المرأة المرأة ولا تزوج المرأة نفسها فان الزانية هي التي تزوج نفسها» { P - حافظ در بلوغ المرء گفته است: راویان آن ثقه هستند و آلبانی جمله اول را صحیح قرار داده است و جمله دوم را موقوف بر ابوهریره دانسته است. P } «زن نمیتواند زنی را به عقد کسی در آورد و نیز زن نمیتواند بدون اجازه ولی خود، خودش را به عقد کسی در بیاورد زیرا زن زناکار کسی است که خودش را به عقد کسی در می آورد.»

وقتی پیامبر «موافقت ولی زن را برای ازدواج زن شرط قرار داده است، اهداف بزرگ و فواید زیادی را در نظر گرفته است که به مصلحت زن می باشند:

شیخ ولی الله دهولی؛ در حجه البالغة گفته است: «شرط قرار دادن ولی در نکاح زنان اهمیت به آنان است، و ازدواج خودسرانه زنان کار بدی است که منشاء

کمبود حیاء و نیز تعدی بر اولیاء و عدم توجه و اهمیت دادن به آنان است.

همچنین باید نکاح با زنا فرق داشته باشد که فرق آن با آشکار نمودن و اعلان کردن آن است که باید اولیاء زن این کار را بکنند.»

به نظر من این حدیث پیامبر « مطالب فوق را تایید می‌نماید: «فصل ما بین الحرام ضرب الدف، و الصوت فى النكاح»

{ P - صحیح رواه احمد P } «فرق زناشویی نامشروع و زناشویی حلال این است که در ازدواج اسلامی خواندن و زدن دف است.»

این حدیث می‌گوید که فرق حلال که ازدواج شرعی است با حرام که زنا می‌باشد زدن دف توسط دختران کوچک برای اعلام نکاح است و همچنین سروド سالم که دختران می‌خوانند. و از آنجا که زن در جامعه از تجربه کمتری برخوردار است و حالات مردان و امور پوشیده آنان را نمی‌داند، اگر خودسرانه اقدام به ازدواج کند از خطر فریب خوردن در امان نخواهد بود، زیرا زن به آسانی به ظاهرهای فریبند و برآق فریب می‌خورد، بدون اینکه به سر انجام کار فکر کند، بنا بر این، اجازه ولی برای نکاح شرط قرار داده شده است چون مردان دارای نظری وسیع‌تر و آگاهی بیشتری هستند و تصمیم آنها بر اساس واقعیت استوار است و نه بر اساس احساسات و عواطف.

چگونه می‌توان گفت ولی در ازدواج نقشی نباید داشته باشد و اجازه او شرط نیست در صورتی که زن چه بخواهد و چه نخواهد در صورت اختلاف با شوهر نیاز به پادر میانی ولی دارد چنانکه در صورت از هم پاشی زندگی زناشویی آثار آن نیز بر ولی مترتب خواهد شد.

{ P - نگاه کنید کتاب المرأة بین تکریم الاسلام و اهانة الجاهلية P }

وظیفه ولی نسبت به زن پیامبر» فرموده است: «اذا اتاكم من ترضون خلقه و دینه فزوجوه ، الا تفعلوه تكن فتنة فى الارض و فساد كبير»

{ P - حسن رواه الترمذی P } «هر گاه کسی پیش شما برای خواستگاری دخترتان آمد که اخلاق و دینداری او مورد پسندتان بود، دخترتان را به ازدواج او در بیاورید و اگر چنین نکنید زمین را فتنه و فساد بزرگی خواهد گرفت.»

1- ولی زن، باید از خداوند بترسد و او را به ازدواج شوهری صالح در بیاورد و نباید زن را به ازدواج فردی بد اخلاق و کسی که در دینش ضعیف است در

بیاورد یکی از بزرگان فرموده است : هر کسی دختر یا خواهر یا برادرزاده اش را به عقد و ازدواج فردی فاسق در بیاورد گویا خویشاوندی او را قطع نموده است. و مردی به حضرت امام حسن 2 گفت: افراد زیادی به خواستگاری دخترم آمده اند، دخترم را به ازدواج کدام یک از آنها در بیاوردم؟

حسن 2 فرمود: به کسی که بیشتر از خدا بترسد، زیرا چنین فردی اگر دخترت را بپسند او را مورد نوازش قرار می‌دهد و اگر دخترت مورد پسندش نباشد بر او ظلم نخواهد کرد.

2- شیخ الاسلام ابن تیمیه؛ گفته است: اگر دختر، مردی را پسندید که در سطح او بود بر ولیش که پدر یا برادر یا عمویش باشد واجب است که دختر را به نکاح همان مرد در بیاورد، اگر ولی از ازدواج دادن او سر باز بزند، ولی دیگری که نسب دورتری با زن دارد اقدام به این کار کند. و یا اینکه حاکم این کار را بکند و همه علماء بر این کار اتفاق نظر دارند. بنابر این ولی نمی‌تواند زن را مجبور به ازدواج با کسی بکند که مورد پسند زن نباشد و نیز به اتفاق علماء ولی نمی‌تواند مانع ازدواج زن با کسی باشد که مورد پسند زن و همکفو اوست.

زیرا فقط اهل جاھلیت و ظالمان، زنان تحت تکفل خود را طبق اغراض و اهداف مشخص خود، بدون اینکه مصلحت زن را در نظر بگیرند به ازدواج با افرادی که زنان نمی‌پسندیدند مجبور می‌کردند و آنها را از ازدواج با افرادی که از نظر شخصیتی با زن برابر و مورد پسند او بود باز می‌داشتند و این عمل را خدا و پیامبر شریعه قرار داده و مسلمین به نامشروع بودن این کار اتفاق نظر دارند.

خداآوند بر اولیای زنان واجب گردانیده تا در امر ازدواج به مصلحت زنان بیاندیشند نه به مصالح خود؛ زیرا زن امانتی اس ت در دست ولی خود که خداوند در مورد امانت فرموده است:

{ P - ن ک مجموعه فتاوی امام ابن تیمیه ج 39/32-52 P } (انَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تؤْدُوا الْإِيمَانَ إِلَىٰ أَهْلِهَا، وَ إِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ إِنْ تَحْكُمُوا بِالْعُدْلِ)

{ P - نساء P 58 } «بیگمان خداوند به شما دستور می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبان آن برسانید، و هنگامی که در میان مردم به داوری نشستید دادگرانه داوری کنید.»

حتی اگر فردی از دیدگاه مسلمانان، صالح و نیکو باشد می‌توان به او پیشنهاد کرد که با دخترش یا خواهرش ازدواج کند همانگونه که حضرت عمر بن الخطاب 2

بـه حضرت عثمان 2 پیشنهاد کـر د تـا با دخترش
حـفـصـه رـضـیـالـلهـعـنـهـ اـزـدواـجـ نـمـایـدـ، سـپـسـ بـهـ حـضـرـتـ اـبـوـبـکـرـ 2
پـیـشـنـهـادـ کـرـدـ تـاـ اـینـکـهـ پـیـامـبـرـ «ـ حـفـصـهـ رـاـ خـواـستـگـارـیـ
نـمـودـ وـ بـاـ اوـ اـزـدواـجـ کـرـدـ.

4- هـمـچـنـیـنـ جـایـزـ استـ کـهـ زـنـ بـهـ مـرـدـ صـالـحـ وـ نـیـکـوـ کـارـ
پـیـشـنـهـادـ اـزـدواـجـ بـدـهـ بـهـ وـیـژـهـ اـگـرـ زـنـ وـلـیـ وـ سـرـپـرـسـتـیـ
نـدـاـشـتـهـ بـاـشـدـ، خـدـیـجـهـ بـنـتـ خـوـیـلـدـ قـبـلـ اـزـ بـعـثـتـ بـهـ
پـیـامـبـرـ»ـ پـیـشـنـهـادـ اـزـدواـجـ دـادـ وـ اوـ بـهـتـرـینـ هـمـسـرـیـ بـودـ
کـهـ پـیـامـبـرـ»ـ رـاـ پـیـناـهـ دـادـ وـ بـاـ جـانـ وـ مـالـشـ بـهـ اوـ کـمـکـیـ
نـمـودـ وـ هـیـچـ کـسـ اـیـنـ کـارـ خـدـیـجـهـ رـاـ عـیـبـ نـگـرـفتـ، درـ
صـورـتـیـ کـهـ بـزـرـگـانـ وـ اـشـرـافـ قـرـیـشـ قـبـلـ بـهـ خـواـستـگـارـیـ اوـ
آـمـدـهـ بـوـدـنـدـ وـ اوـ هـمـهـ رـاـ رـدـ نـمـودـهـ بـودـ.

خنساء این شیرزن مسلمان

خنساء برادرش صخر را در دوران جاهلیت از دست داد،
او به علت از دست دادن برادرش بشدت غمگین شد و در
مورد فقدان برادرش شعر می سرایید اما بعد از سپری
شدن عصر جاهلیت و ظهور اسلام، خنساء، اسلام را پذیرفت
و خداوند به او چهار فرزند داد ، فرزندانش وقتی
می خواستند برای جهاد قادسیه بیرون بروند آن زن
فرزندانش را چنین وصیت نمود : فرزندانم شما به میل
خود مسلمان شده اید و با اختیار خود هجرت کردید،
سوگند به خداوندی که معبودی جز او نیست، شما
فرزندان یک مرد هستید همچنانکه فرزند یک مادر
هستید، من دامان شرافت شما را لکه دار ننموده و
نسبتان را تغییر نداده ام و بدانید که سرای آخرت از
دنیا فانی بهتر است : صبر کنید و همیگر را به صبر
سفراش کنید، و از خدا بترسید تا پیروز شوید وقتی
دیدید که جنگ به شدت شروع شد و آتش آن مشتعل گردید
وارد معركه شوید و به مرکز جنگ و مبارزه حضور بهم
رسانید با بدست آوردن غنیمت و کرامت در سرای همیشگی
و نعمت بهشت بهره مند خواهید شد و هنگامی که جنگ چون
شیر غرانی دندهایش را نمایان کرد بر آن حمله ور
شوید و با دشمنان بجنگید، چنانکه آنها طبق وصیت
مادر وارد معركه شده یکی پس از دیگری کش ته شدند و
هنگامی که به مادرشان، (خنساء) خبر شهادت فرزندانش
را رسانیدند گفت : سپاس خداوندی را که با شهادت
فرزندانم مرا شرافت و افتخار داد و از خداوند
امیدوارم که من و آنها را در بهشت بهم برساند . و
چیزی بیش از این نگفت.

{ P - ن ک الاصابه و الاستیعاب } ببینیم رفتار خنساء
قبل از اسلام و بعد از اسلام چقدر فرق کرده است، و
اسلام زن را چقدر مورد تکریم قرار داده است.

زن در سرزمین‌های کفر

اگر نگاهی به وضع زن در سرزمین‌های که به گمان خود پیشرفته و متمدن هستند بیافکنیم می‌بینیم، وضعیت زنان بسیار اسف بار و بحرانی است، توهین و ذلت، فساد و بی‌بند و باری، سنگدلی و استفاده بیرحمانه از زنان که به فجیع ترین وضع از وجود آنها برای تامین اهداف خود استفاده می‌کنند و این امر را فقط افرادی می‌پذیرند، که از سلامت فطرت برخوردار نیستند و سرشت و خوی آنها فاسد و زشت گردیده است.

تا سال 1805 م قانونی در انگلیس به مرد اجازه می‌داد تا زنش را به فروش برساند !!

مجله حضارة الاسلام سال دوم ص 1078 نوشته است: «در سال گذشته مرد ایتالیایی زنش را به صورت قسطی فروخت و هنگامی که مشتری از پرداخت اقساط سر باز زد فروشنده و شوهر اولی زن، خریدار را به قتل رساند.

استاد محمد رشید رضا؛ می‌گوید: عجیبترين چيزی که بعضی از روزنامه‌های انگلیسی آن را نوشته اند این است که به گفته بعضی از روزنامه‌ها هنوز در مناطق روستایی انگلیس افرادی یافت می‌شوند که زنانشان را به قیمت خیلی ارزان مثلاً 30 شلینگ می‌فروشنند و بع ضی از روزنامه‌ها اسمی این افراد را نوشته بودند.

4- اما در آمریکا که خود را در رأس جهان متمدن غرب می‌داند زنان به بحران و انحطاط اخلاقی و اجتماعی گرفتارند و خانواده‌ها خیلی زود از هم فرو می‌پاشند. دکتر مصطفی سباعی می‌گوید: وضع اجتماعی طوری شده که وقتی دختر به سن هیجده سالگی می‌رسد بیرحمانه او را از خانه بیرون می‌کنند تا برای بدست آوردن لقمه ای نان تلاش کند . و اگر مقررات طوری باشند که دختر مجبور باشد بعد از سن هیجده سالگی در خانه مادر و پدرش بماند نه تنها باید کرایه اتاق و پول غذا و هزینه شستن لباس خود را بپردازد بلکه مبلغ مشخصی را جهت تماس‌های تلفنی خود به مادر و پدرش می‌پردازد.

{ P - ن ک المرأة بين الفقه القانون ص 300 } و تاکنون نیز در تمام سرزمین‌های کفر این رسم وجود دارد فرزند من که در فرانسه مقیم است به من گفته است که تاکنون چنین است.

5- شیوع روسپیگری و انتشار زنا و لواط و کثرت بچه‌های بی‌سپرست و بالا رفتن آمارهای طلاق و جدایی، بوجود آمدن بیماری‌های تناسلی و هلاکت بار بويژه بیماری ایدز که تا کنون علاجی برای آن پیدا نشده است، از جمله ارمغانهای تمدن غرب بحساب می‌آیند.

بلکه زن غربی به حدی از بی بند و باری و فساد اخلاقی و ذلت رسیده که هیچ عاقلی نمی تواند تصور بکند.

دکتر نور الدین عتر میگوید: یکی از دوستانم که درس تخصص خود را در آمریکا به پایان رسانده بود به من گفت: در میان آمریکایی‌ها، اقوامی هستند که زنان خود را با یکدیگر عوض کنند و زن هر یک نزد مرد دیگر تا مدت معینی باقی می‌ماند بعد از اینکه مدت تمام شود، امانت خود را باز می‌گیرد.

{ P - ن ک به کتاب ماذَا عن المِرْأَة ص 15-16 } فردی که از فرانسه آمده بود از عاریه دادن زنان در آنجا نیز سخن می‌گفت.

از ایندو زن مسلمان باید بداند که او از احترام زیادی برخو ردار است و نباید فریب تمدن منحرف و شعارهای برابری زن و مرد را بخورد، زیرا تمدنی که دم از برابری زن و مرد می‌زند در واقع می‌خواهد انسان از زن عروسکی متحرک یا حیوانی عریان بسازد.

دختر جوان آمریکایی که تازه مسلمان شده است اسلام تنها راه نجات و رهایی بشریت است. «لیامیلا» دختر بیست و هشت ساله آمریکائی و دانشجوی جامعه‌شناسی در دانشگاه نیووری کلمبیا که مسلمان شده و اسمش را از لیامیلا به هاجر تغییر داده است، می‌گوید:

«دو سال پیش من با جدیت تمام به بررسی دقیق و عمیق اسلام پرداختم و به دنبال حقیقتی می‌گشتم که در فرهنگ مادی گرای آمریکا آنرا نمی‌یافتم.» بعد از دو سال بررسی و پژوهش، لیامیلا اعلام کرد که مسلمان شده و اسمش را به هاجر تغییر داده است. در این مورد می‌گوید: کلمه «هاجر» به اسلام ارتباط دارد من هاجر را دوست دارم.

هاجر می‌گوید: از دیرباز سؤالاتی در مورد جهان هستی و زندگی در ذهنم دور می‌زد و پژوهش و تفکر برای پاسخ این پرسش‌های فلسفی مرا خسته کرده بود، اما در میان فرهنگ مادی گرای آمریکا، پاسخ واضح و قانع کننده ای برای این پرسشها نمی‌یافتم، از اسلام می‌شنیدم اما تصور من از اسلام پیچیده و نادرست بود، شنیدم که اسلام میان مرد و زن فرق می‌گذارد، اسلام دین سختی و سنگدلی است و از حقیقت آن چیزی نمی‌دانستم تا اینکه صفاتی اسلام و معنویت دین اسلام را حس نموده و شروع به بررسی و پژوهش در اسلام نمودم.

تحقیق در این مورد ابتدا بسیار مشکل بود چون کتابهای مورد اعتمادی در مورد اسلام به زبان انگلیسی

وجود نداشت، اما احساس می‌کردم که اسلام را دوست دارم زیرا دین عدل و انصاف است و به فرد، آزادی می‌دهد و مسئولیتهای او را بدو محول می‌نماید و همچنان به مرور زمان فهم و درک من از اسلام بیشتر می‌شد تا اینکه خداوند مرا به دین اسلام هدایت نمود.

هاجر به اسلام دعوت می‌دهد

از زمانی که هاجر اسلام آوردۀ همواره با جدیت و نشاط برای نشر اسلام فعالیت می‌کند او می‌داند که رسالت‌ش قدم برداشتن در راه شناسائی اسلام به ملت‌ش می‌باشد که نسبت به حقیقت اسلام ناآگاه مانده اند، زیرا دشمنان کینه‌توز اسلام چهره‌ای غیر واقعی از اسلام ترسیم نموده اند که به سبب آن جامعه آمریکایی از درک حقیقت اسلام ناآگاه مانده است.

اسلام در زندگی هاجر را تغییر چشم گیری پیدید آورد، او قبلاً همچون سائر دختران آمریکایی زندگی را با بی‌بند و باری و بدون هدف سپری می‌کرد، اکنون دیگر او به مبادی و اصول اسلام پایبند و ملتزم است، چنانکه می‌گوید: بالاترین هدف من این است که در راه اسلام جهاد کنم، و با نظام سرمایه داری و طغيان و شر مبارزه نمایم، زیرا من به اين نتیجه رسیده ام که اسلام تنها راه نجات انسانیت از خطر جنگها و گرسنگی‌ها و نابودی است. و هنگامی که از هاجر پرسیده شد که چرا اسلام تنها راه نجات انسانیت است؟ گفت: اسلام تنها دینی است که راه حل‌های مناسبی برای مشکلات اجتماعی و سیاسی معاصر ارایه می‌دهد، اسلام نظامی فraigیر است که مطالبات روح و نیازهای جسد را بدون اینکه در هیچ کدام خللی ایجاد شود همزمان برآورده می‌کند من پاسخ قانع کننده ای برای سوالات ذهنی و فلسفی خود که خواب را از چشمانم ربوده بود دین اسلام را یافتم.

هاجر وقتی که از اسلام صحبت می‌کند سخن‌ش را درک می‌نماید و احساس می‌کند که حقیقت را می‌گوید و گاهی عبارات اسلام را به زبان عربی بر زبان می‌آورد، اما به هر حال او خوب می‌داند که اسلام نظامی همه جانبی و فraigیر برای زندگی است و تنها دین عبادت نیست که با بقیه ابعاد زندگی کاری نداشته باشد.

جهاد از دیدگاه هاجر مهم ترین اصل اسلامی است و مهم‌ترین چیزی است که مسلمین در عصر حاضر بدان نیازمند هستند و از زمانی که هاجر مسلمان شده روش زندگی خود را تغییر داده است، اکنون لباس اسلامی می‌پوشد و نمازهای پنجگانه را سر وقت بجا می‌آورد و تلاش‌های فراوانی برای حفظ آیات قرآنی نموده است تا بتواند نمازش را بهتر بخواند طبیعی است که او با

مشکلات فراوانی از طرف دوستان و خانواده اش مواجه شده است، اما هاجر مسلمان می گوید: تحمل مشکلات در راه عقیده ام برایم لذت بخش است و شایسته است تمام زنان و مردان مسلمان چنین باشند و در تاریخ گذشته اسلام مردان و زنان زیادی در راه اسلام شکنجه شده اند، اما آنها از دینشان برنگشته اند و برای من، اسلام از همه چیز مهمتر است.

فعالیتهای هاجر فقط در امور دینی خلاصه و منحصر نیست، بلکه او یک فعال سیاسی هم است و به حقوق ملت مسلمان فلسطینی باور دارد، بنابراین او در مورد ظلمی که بر ملت فلسطین اعمال شده سخنرانی می نماید. در حقیقت، هاجر پدیده ای بی نظیر است: دختر جوان آمریکایی سفید پوست، به دعوتجی مسلمان تبدیل شده است که از قضایای ملت اسلام در جامعه ای دفاع می کند که آن جامعه حاضر به شنیدن این چنین مطالبی نیست، اما هاجر خسته نمی شود و همچنان ادامه می دهد. پیام او به همه ملل اسلامی بویژه ملت عرب این است که: شما روزی مشعل راه بشریت بودید پس در برابر اسرائیل و هم پیمانانش که سرزمین مقدسستان را غصب نموده و با شما می جنگند ضعیف و ناتوان نباشید.

خلیفه زن ناتوان را نجات می دهد

هنگامی که پادشاه روم وارد سرزمینهای اسلامی شد، مردان را شهید و زنان و کودکان را اسیر کرد، و مسلمانانی که زنده به دست او می افتادند چشمهاشان را در می آورد و گوش و بینی آنها را می برید.

به معتصم خلیفه وقت مسلمین خبر رسید که، زنی هاشمی به دست رومی ها اسیر شده، فریاد زده است: «وامعتصماه»، معتصم به دادم برس. وقتی این جریان را برای معتصم بازگو کردند بلافاصله از تختش بلند شد و فریاد زن را جواب داد که «لبیک، لبیک» و بلافاصله برخاست و در قصرش فریاد زد: که حرکت کنید، سپس بر مرکب خود سوار شد، سبدی به همراه داشت که در آن توشه راه خود را گذاشته بود، عبد الرحمن بن اسحاق قاضی بغداد و شعبه بن سهل را با 328 نفر مرد عادل فرا خواند و آنها را گواه گرفت که او تمام دارایی خود را سه قسمت می نماید یک سوم، مال فرزندانش خواهد بود و یک سوم در راه خدا وقف می باشد و یک سوم از غلامانش خواهد بود، سپس همراه گروهی از فرماندهان جنگی حرکت کرد و در قسمت مغرب بی رود دجله اردو زد، نهایتا پس از مدتی جنگ و مبارزه با رومیان، بر آنها پیروز گشت و روم را شکست داد.

{ P - ن ک الکامل لابن الاثیر 247/5 } از این داستان میتوان به اهمیت مقام زن و بزرگداشت آن در اسلام پی برد میبینیم که خلیفه معتصم همراه ارتش خود برای نجات زنی که دست رومی ها اسیر شده و فریاد برآورده که او را کمک کنند حرکت میکند و ندای آن زن را لبیک میگوید و برای رهای اش خودش و لشکریانش برای جنگ با کفار آماده میشوند تا اینکه میجنگد و زن مظلوم را کمک مینماید، که این خود بیانگر غیرت مسلمین و دفاع آنها از زنان است.

اهمیت تربیت زنان
من لی بتربیة النساء فانها
فی الشرق علة ذلك الاخلاق.
آیا کسی پیدا میشود که زنان را بخوبی تربیت نماید،
زیرا تربیت نادرست زنان، علت عدم موفقیت در شرق
است.

الام مدرسه اذا اعددتها
اعددت شعبا طيب الاعراق
مادر مدرسه ای است که اگر آن را آماده کردي گویا
نسل پاک نهادی ساخته و آماده نمودی.
الام روض ان تعهدہ الحیا
بالری اوراق ایما ایراق
مادر باغی است که اگر او را باران حیاء سیراب کند
بسیار خوب شکوفه خواهد کرد.
الام استاذ الاستاذة الاولى
شغلت مؤثرهم مری الافق
مادر اولین استادی است که کارهای نیکویشان جهان را
در بر گرفته است.

انا لا اقول دعوا النساء موافرا
بین الرجال یجلس فی الاسواق
من نمیگویم زنان را بی حجاب رها کنید تا در میان
مردان در بازارها بنشینند.

یدرجن حیث اردن لامن و ازع
یحذرن رقبته و لامن واقی
یا اینکه هر جا که دلشان می خواهد بروند، بدون
اینکه مراقبی داشته باشند و یا از کسی هراسی داشته
باشند.

یفعلن افعال الرجال لواهیا
عن واجبات نواعس الاحداء
و با غفلت کارهای مردان را انجام بدھند و از وظیفه
خود چشم بپوشند.
فی دورهن شئونهن کثيرة
کشئون رب السيف و المزارق

زنان در خانه هایشان کارهای زیادی دارند که همانند
کارهای صاحب شمشیر و فرمانده جنگی مهم است.

كلا و لا ادعوكم ان تسربوا
في الحجب والتضييق والارهاق

نه هرگز از شما نمی خواهم که در حجاب زیاده روی
کنید و بیش از حد بر زنان ظلم نموده و سخت گیری
کنید.

تتشكل الاذمان في ادوارها
- دولا و هن على الجمود بواقى
ادوار زمانه همچنان مىگذرد اما باز هم آنها همچنان
بر جمود باقى مانده اند.

فتتوسطوا في الحالتين و انصفو
فالشر في التقيد والاطلاق
از میان دو راه، راه میانه را برگزینید و انصاف
کنید زیرا شر، در سختگیری بیش از حد و رها کردن بیش
از حد است.

ربوا البنات على الفضيلة انها
في الموقفين لهن خير وثاق
دخلتران را بر خوبی تربیت کنید که برایشان بهترین
چیز است.

و عليكم ان تستبين بناتكم
نور الهدى و على الحيا الباقي
و باید دخترانتان از نور هدایت بهره مند شوند و بر
حیای خویش باقی بمانند.